

Εγγραφή Συλλογής

Κύριος Δ. Τσαλιώτης.

1915-1916

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΑΛΙΣΤΑ ΔΕ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΕΓΚΡΙΘΕΝ

ΕΙΣ ΠΑΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Σ. ΚΑΤΕΒΑΙΝΗ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΒΔΟΜΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Εκδοτῆς Ἰωάννης Δ. Κολλαροῦ
Βιβλιοπωλεῖον τῆς "Ἔστιας,"

44 — ΕΝ ΟΔῶ: ΣΤΑΔΙΟΥ — 44

1911

ΕΠΙΤΑΚΤΗΡΙΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΑΣΤΙΝΗΣ ΔΙΑΚΡΕΤΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΑΣΙΝ ΤΗΣ ΑΣΤΙΝΗΣ ΔΙΑΚΡΕΤΟΥ

ΠΡΟΣ ΑΡΧΗΝ

ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΗΣ ΑΣΤΙΝΗΣ
ΕΝ ΤΗ ΚΑΤΕΡΑΙΩΝ ΚΑΤΕΡΑΙΩΝ

ΕΝ ΤΗ ΚΑΤΕΡΑΙΩΝ ΚΑΤΕΡΑΙΩΝ

ΕΝ ΤΗ ΚΑΤΕΡΑΙΩΝ ΚΑΤΕΡΑΙΩΝ

ΕΝ ΤΗ ΚΑΤΕΡΑΙΩΝ ΚΑΤΕΡΑΙΩΝ

ΕΝ ΤΗ ΚΑΤΕΡΑΙΩΝ ΚΑΤΕΡΑΙΩΝ

ΕΝ ΤΗ ΚΑΤΕΡΑΙΩΝ ΚΑΤΕΡΑΙΩΝ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΑΛΙΣΤΑ ΔΕ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΕΓΚΡΙΘΕΝ

ΕΙΣ ΠΑΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Σ. ΚΑΤΕΒΑΙΝΗ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΒΔΟΜΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,,

44 — ΕΝ ΟΔΩ: ΣΤΑΔΙΟΥ — 44

1911

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν σφραγίδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς « Ἐστίας ».

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΤΗΣ Β'. ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Παρά πάντων ὁμολογεῖται ὅτι τὸ πρὸς χρῆσιν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων καὶ τῶν ἀνωτέρων παρθεναγωγείων συντακτικὸν πρέπει νὰ περιέχῃ αὐτὰ τὰ κυριώτατα τῆς ἀττικῆς συντάξεως, ταῦτα δὲ νὰ διδάσκονται ἐν αὐτῷ σαφῶς καὶ ἀκριβῶς καὶ νὰ στηρίζονται ἐπὶ παραδειγμάτων ὀλίγων καὶ ἐκλεκτῶν. Ἀληθῶς ἡ συσσώρευσις μερικότητων καὶ σπανιωτέρων συντάξεων εἶνε ἀντιπαιδαγωγικὸν καὶ ἐπιβλαβές πὼς τοῖς παισίν, οἷτινες εἶνε ἔτι ἄπειροι τῆς εὐκίνησιος τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης· διότι συνταράττει τὴν διάνοιαν αὐτῶν καὶ κωλύει νὰ κατανοήσωσιν ἀκριβῶς καὶ αὐτὰ τὰ γενικά καὶ συνήθη· ἀφ' ἑτέρου ἡ ἔλλειψις σαφηνείας καὶ ἀκριβείας καὶ ἡ παράθεσις παραδειγμάτων μὴ προσφυῶν καθιστᾷ δύσκολον τὴν ἀκριβῆ κατάληψιν τῶν διδασκομένων. Τοῦναντίον δέ, ὅταν ὁ παῖς διὰ σαφῶν καὶ ἀκριβῶν κανόνων, στηριζομένων ἐπὶ καταλλήλων παραδειγμάτων, διδαχθῇ τὰ συνήθη τῆς ἑλληνικῆς συντάξεως, δύναται ἔπειτα καὶ περὶ τῶν σπανιωτέρων ὑπὸ τοῦ διδασκάλου χειραγωγούμενος ἢ καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀσφαλῶς νὰ κρίνῃ.

Εἰς ταῦτα ἀποβλέψας ἀπεφάσισα νὰ παρασκευάσω καὶ ἐκδώσω τὸ συντακτικὸν τοῦτο πρὸς χρῆσιν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων καὶ τῶν ἀνωτέρων παρθεναγωγείων. Ἐν τῇ συν-

τάξει αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐφρόντισα, ὅπως αὐτὰ τὰ κύρια καὶ γενικά τῆς ἀττικῆς συντάξεως ἐν αὐτῷ περιλάβω, σαφεῖς δὲ καὶ ἀκριβεῖς τοὺς κανόνας κατασκευάσω, εὐμνημόνευτα δὲ καὶ διδακτικὰ διὰ τὸ ἠθικὸν περιεχόμενον παραδείγματα παραθέσω.

Μακρότερον λόγον ποιῶμαι περὶ τῶν ἐπιρρηματικῶν προσδιορισμῶν, περὶ τῆς συντάξεως τῶν ῥημάτων, περὶ τῶν ἐγκλίσεων καὶ περὶ τῆς μετοχῆς· διότι ταῦτα εἶνε σπουδαῖα μέρη τῆς ἑλληνικῆς συντάξεως καὶ εἶνε ἀνάγκη ἀκριβεστέρα διδασκαλία αὐτῶν γίνηται.

Κ. Σ. ΚΑΤΕΒΑΙΝΗΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

§ 1. *Συντακτικὸν* λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, ὅπερ διδάσκει πῶς γίνεται ἡ σύνταξις. *Σύνταξις* δὲ εἶνε ἡ ὀρθὴ πλοκὴ τῶν λέξεων πρὸς κατασκευὴν λόγου.

§ 2. Ἐπειδὴ ὁ λόγος σύγκεται ἐκ μιᾶς ἢ πλειόνων προτάσεων, πᾶσα δὲ πρότασις ἐκ λέξεων, ἔπεται ὅτι ἔργον τοῦ συντακτικοῦ εἶνε νὰ διδάξῃ πῶς συντάσσονται αἱ λέξεις μετ' ἀλλήλων καὶ τί χρησιμεύει ἕκαστον εἶδος αὐτῶν ἐν τῇ προτάσει, ἔπειτα δὲ πῶς συνδέονται μετ' ἀλλήλων αἱ προτάσεις ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ λόγου.

Α'. Περὶ προτάσεως.

§ 3. *Πρότασις* λέγεται ἡ διὰ λέξεων ἔκφρασις διανοήματος· π. χ. Ὁ ἥλιος λάμπει. — Ὁ ἄνθρωπός ἐστι θνητός.

§ 4. Τὰ μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναγκάτως σύγκεται πᾶσα πρότασις, εἶνε δύο, τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορημα, καὶ λέγονται κύριοι ὄροι τῆς προτάσεως. Καὶ ὑποκείμενον μὲν εἶνε τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, περὶ τοῦ ὁποίου λέγεται τι, κατηγορημα δὲ ἐκεῖνο, ὅπερ λέγεται περὶ τοῦ ὑποκειμένου.

1. Τὸ ὑποκείμενον.

§ 5. Τὸ ὑποκείμενον τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν πτώσιν· π. χ. ὁ παῖς γράφει. Τίθεται δὲ ὡς ὑποκείμενον πρὸ πάντων τὸ οὐσιαστικὸν καὶ ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία· π. χ. ὁ ἥλιος λάμπει. — Ἐγὼ μὲν σπουδάζω, σὺ δὲ παίζεις. — Ἀλλὰ καὶ ἐπίθετον οὐσιαστικῶς λαμβανόμενον καὶ μετοχὴ καὶ ἀπχρέμφχτον καὶ ὀλόκληρος πρότασις ἐνίοτε δύνανται νὰ τεθῶσιν ὡς ὑποκείμενον, πρὸς

τούτοις δὲ καὶ ἄκλιτον μέρος λόγου μετὰ τοῦ ἄρθρου τό· π. χ. Γελᾶ δ' ἄκλιτος, κἄν τι μὴ γελοῖον ᾖ.—Οἱ φθονοῦντες μισοῦνται.—'Υγιαίνειν ἄριστόν ἐστι.—Τέρας ἐστὶν εἴ τις εὐτύχηκε διὰ βίου.—Τὸ μὲν ἐστὶ σύνδεσμος.—Τὸ πῖ ἐστὶ σύμφωνον.

ΣΗΜ. Τὸ ὑποκείμενον ἐνίοτε ἐκφέρεται δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθέσεως πρὸς, εἰς, περὶ, ὑπὲρ, ὅταν πρόκειται δι' αὐτοῦ νὰ δηλωθῇ χρόνος ἢ ποσὸν οὐχὶ ἀκριβῶς, ἀλλ' ὡς ἔγγιστα ὠρισμένον· π. χ. πρὸς ἐσπέραν ἦν (=περίπου ἐσπέρα ἦτο) —'Ες ἄνδρας διακοσίους ἐνέμειναν τῇ ἐξόδῳ (=ὡς ἔγγιστα διακοσίοι ἄνδρες).—'Απέθανον περὶ τοὺς τριακοσίους (=περίπου τριακοσίοι).—'Υπὲρ τοὺς τετρακισχιλίους ἀπέθανον (=πλείονες τῶν τετρακισχιλίων).

2. Τὸ κατηγόρημα.

§ 6. Τὸ κατηγόρημα εἶνε ἢ ῥῆμα, ὡς : 'Ο ἥλιος λάμπει' ἢ ὄνομα, ὡς : ὁ ἄνθρωπός ἐστι θνητός. Τὸ κατηγόρημα, ὅταν εἶνε ὄνομα, λέγεται κατηγορούμενον καὶ συνδέεται μετὰ τοῦ ὑποκειμένου διὰ τοῦ εἶναι, ὅπερ λέγεται συνδεδεικόν.

α'. Τὸ κατηγορούμενον.

§ 7. Ὡς κατηγορούμενον τίθεται 1) τὸ ἐπίθετον· π. χ. ὁ Θεός ἐστὶν ἀγαθός· 2) μετοχή, ἀντωνυμία, ἀριθμητικόν· π. χ. εἰμι τυράνῳ ζοικῶς.—'Εγὼ εἰμι ἐκεῖνος.—Οἱ ληφθέντες ἦσαν ὄγδοήκοντα· 3) οὐσιαστικόν, ἀπαρέμφατον καὶ ὀλόκληρος πρότασις· π. χ. ἡ Σάμος ἐστὶ νῆσος.—Τὸ λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν.—'Ο Φίλιππός ἐστὶν ὅ,τι ἂν εἴποι τις.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε τὸ κατηγορούμενον ἐκφέρεται δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθέσεως εἰς, περὶ, ὑπὲρ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ δι' αὐτοῦ ποσὸν οὐχὶ ἀκριβῶς, ἀλλ' ὡς ἔγγιστα ὠρισμένον· π. χ. εἰμισθοφόροι ἦσαν εἰς μυρίους (=σχεδὸν μύριοι).—Οἱ λελυμένοι ἦσαν περὶ ἑκατόν. (=περίπου ἑκατόν).—Οἱ στρατιῶται ἦσαν ὑπὲρ τοὺς τρισχιλίους (=πλείονες τῶν τρισχιλίων).

β'. Τὸ συνδεδεικόν.

§ 8. Συνδεδεικόν λέγεται τὸ εἶναι, ἐπειδὴ χρησιμεύει εἰς σύνδεσιν τοῦ κατηγορουμένου μετὰ τοῦ ὑποκειμένου.

Σημ. Τὸ εἶναι λαμβάνεται πολλάκις οὐχὶ ὡς συνδεδεικόν, ἀλλ' ὡς κατηγορηματικόν ῥῆμα καὶ σημαίνει συνήθως ὑπάρχειν π. χ. ἔστι Θεός.

§ 9. Πλὴν τοῦ εἶναι χρησιμεύουσιν ὡς συνδετικὰ καὶ τὰ ἐξῆς ῥήματα: 1) τὸ γίνεσθαι, ὑπάρχειν, πεφυκέναι, καθίστασθαι· π. χ. ὁ Θεμιστοκλῆς ἐγένετο ἀνὴρ ἀγαθός.—Τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει.—Ὁ Ἡρακλῆς κατέστη εὐεργέτης τῆς Ἑλλάδος.—2) τὰ δοξαστικά δοκεῖν, φαίνεσθαι, νομίζεσθαι, κρίνεσθαι· π. χ. δῆλη ἐδόκει ἡ ἐπιβουλή.—Τοιοῦτος νομίζομαι.—3) τὰ κλητικά λέγεσθαι, καλεῖσθαι, ὀνομάζεσθαι, προσαγορεύεσθαι, ἀκούειν (=λέγεσθαι)· π. χ. κόθορονος ἐπικαλεῖται (Θηραμένης).—Οὗτοι κῶλακες ἀκούουσι.—4) τὸ ποιεῖσθαι, ἀποδείκνυσθαι, χειροτονεῖσθαι, αἰρεῖσθαι, λαγχάνειν· π. χ. Ξενοφῶν ἠρέθη ἄρχων.—Κῦρος ἀπεδείχθη στρατηγός.—Δημοσθένης ἔλαχε τειχοποιός.

§ 10. Μετὰ παντός σχεδὸν ῥήματος, μάλιστα δὲ μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν, δύναται νὰ συναφθῇ ἐπίθετον ὡς κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου· π. χ. τριταῖοι ἀφίκοντο.—Ἐφέβομαι τελευταῖος.—Εἶποντο ἄσμενοι.

3. Συμφωνία τοῦ ῥήματος πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 11. Τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον· π. χ. σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ.—Οἱ τύραννοι μισοῦνται.

*Ἐξαιρέσεις τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος εἶνε αἱ ἐξῆς·

1) ὑποκείμενον ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, ὅταν εἶνε περιληπτικόν, συντάσσεται πολλάκις μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος· ὁ στρατὸς ἀπέβαινον (=οἱ στρατιῶται ἀπέβαινον).

2) ὑποκείμενον οὐδετέρου γένους καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ συντάσσεται μετὰ ἐνικοῦ ῥήματος· π. χ. τὰ παιδία παίζει.—Ὅπλα οὐ πάρεσιν. Ἡ σύνταξις αὕτη λέγεται Ἀττικὴ σύνταξις.

3) ὅταν τὸ κατηγορούμενον εἶνε οὐσιαστικόν, τὸ συνδετικόν συμφωνεῖ κατ' ἀριθμὸν πρὸς τὸ κατηγορούμενον συνήθως· π. χ. Οἱ σοφισταὶ φανερά ἐσι λῶβη καὶ διαφθορὰ τῶν συγγιγνομένων. Τὸ χωρίον Ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλοῦντο.

§ 12. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δύο ἢ πλείονα, τὸ ῥῆμα τίθεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἢ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ πλη-

σιεστέρου· π. χ. *Εὐρυμέδων* καὶ *Σοφοκλῆς* εἰς *Κέρκυραν* ἐστράτευσαν.—*Ἐπεμψέ με Ἀριαῖος καὶ Ἀρτιάζος.*

ΣΗΜ. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἴνε δύο ἐνικά, τὸ ῥῆμα τίθεται ἐνίσι κατὰ τοῦτον ἀριθμὸν· π. χ. *Μίνως* καὶ *Λυκοῦργος* νόμους ἐθέτην.

§ 13. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἴνε δύο ἢ πλείονα, διαφοροῦ δὲ προσώπου, τὸ ῥῆμα τίθεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν καὶ κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον πρόσωπον. Εἴνε δὲ τὸ μὲν α' πρόσωπον ἐπικρατέστερον τοῦ β' καὶ τοῦ γ', τὸ δὲ β' ἐπικρατέστερον τοῦ γ'. π. χ. *ἐγὼ* καὶ *σὺ* γράφομεν.—*ἐγὼ* καὶ *ἐκεῖνος* γράφομεν.—*σὺ* καὶ *ἐκεῖνος* γράφετε.

4. Συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 14. Τὸ κατηγορούμενον, ἂν μὲν εἴνε ἐπίθετον, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ. ὁ *ἄνθρωπος* ἐστὶ *θνητός*.—*Ἡ γῆ* ἐστὶ *σιρογγύλη*.—*Οἱ Ἕλληνες* πολεμικώτατοι ἐγένοντο. Ἄν δὲ εἴνε οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἀνγκαιῶς μὲν κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν· π. χ. Ὁ *Ὀλυμπός* ἐστὶν ὄρος.—*Τὰ πρόβατά* ἐσσι *πλοῦτος*.—*Ἡ Σάμος* ἐστὶ *νησος*.

§ 15. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἴνε γενικὸν καὶ οὐχὶ ὠρισμένον, τὸ κατηγορούμενον, ἂν εἴνε ἐπίθετον, τίθεται συνήθως κατ' οὐδέτερον γένος καὶ ἐνικὸν ἀριθμὸν, οἷοι δὴ ποτε γένους καὶ ἀριθμοῦ καὶ ἂν εἴνε τὸ ὑποκείμενον· π. χ. ἡ *σοφία* πάντων *κάλλιστον*.—*Αἱ μεταβολαὶ* *λυπηρόν*.—*Οἱ παῖδες* *ἀνιαρόν*.

ΣΗΜ. Εἰς τὴν ὁμιλουμένην γλῶσσαν μετὰ τοῦ τοιοῦτου κατηγορουμένου συνάπτεται καὶ ἡ λέξις *πρᾶγμα*· π. χ. ἡ *σοφία* εἴνε *καλὸν πρᾶγμα*.

§ 16. Πολλάκις τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ γενικὴν πτώσιν, ὅταν δι' αὐτοῦ πρόκειται νὰ δηλωθῇ 1) σχέσις κτήσεως· π. χ. ἡ *ἡγεμονία* ἐστὶ *τῆς πόλεως* (=εἴνε κτήμα τῆς πόλεως, ἀνήκει εἰς τὴν πόλιν. Πρὸλ. τὸ τῆς κοινῆς : τὸ βιβλίον τοῦτο εἴνε τοῦ Γεωργίου κτλ.)· 2) ἡλικία ἢ ἀξία τοῦ ὑποκειμένου ἢ ὕλη· π. χ. *εἰμὶ* *τριάκοντα ἐτῶν*.—*αὕτη* ἢ *οἰκία* ἐστὶν *εἴκοσι μνῶν*.—*αὕτη* ἢ *οἰκία* ἐστὶ *λίθου*· 3) τὸ ὅλον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει τὸ ὑποκείμενον· π. χ. ὁ *Σωκράτης* ἐστὶ *τῶν σοφιστῶν* (=εἰκ τῶν σοφιστῶν).

§ 17. Ὄταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δύο ἢ πλείονα, τότε ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου, ἂν εἶνε ἐπίθετον, παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς·

1) Ὄταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἔμψυχα, τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον τίθεται ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ καὶ κατὰ τὸ γένος τῶν ὑποκειμένων, ἂν εἶνε ὁμοιογενῆ, κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον δὲ γένος, ἂν εἶνε ἑτερογενῆ. Εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν ἀρσενικὸν τοῦ θηλυκοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου, τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου· π. χ. Ἰππαρχος καὶ Θεσσαλὸς ἀδελφοὶ ἦσαν.— Συνεληλυθότες ἦσαν καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ κτήνη πολλά.— Ἡ μήτηρ καὶ τὸ παιδίον ἀγαθαί εἰσιν.

ΣΗΜ. Ἐπίστε, ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δύο ἐνικά, τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ τοῦτον ἀριθμὸν· π. χ. ἐγὼ καὶ ὁ σὸς πατήρ ἐταίρω τε καὶ φίλω ἤμεν.

2) Ὄταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἄψυχα, τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον τίθεται συνήθως ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ καὶ κατ' οὐδέτερον γένος· π. χ. λίθοι τε καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα ἀτάκτως ἐρριμμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν.

5. Ἐλλειψις ὄρων τινὸς ἢ ὄρων τῆς προτάσεως.

§ 18. Ἐπὶ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου τὸ ὑποκείμενον παραλείπεται, ὅταν δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ μετ' ἐμφάσεως· διότι ἡ κατάληξις τοῦ ῥήματος εἶνε ἐπιτηδεῖα νὰ δηλώσῃ αὐτό· π.χ. τί πωλεῖς; (δηλ. σύ). Ἄρτους πωλῶ (δηλ. ἐγώ).— Ἐλληνές ἐσμεν (δηλ. ἡμεῖς).

§ 19. Ἐπὶ τρίτου προσώπου τὸ ὑποκείμενον δὲν παραλείπεται, εἰμὴ εἰς τὰς ἑξῆς περιστάσεις :

1) ὅταν εἶνε πρόσωπον, ὅπερ ἔχει ὡς ἔργον τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαϊνόμενον· π. χ. ἐσάλπιγξε (δηλ. ὁ σαλπικτής).— Ἐκῆρυξε (δηλ. ὁ κῆρυξ).— ὕει, βρέχει, νίφει, ἀστράπτει, βροντᾷ (δηλ. ὁ Ζεὺς ἢ ὁ Θεός).

2) ἐπὶ τοῦ φασί, λέγουσι καὶ τῶν ὁμοίων, ὅταν νοῆται γενικῶς τὸ οἱ ἄνθρωποι· π.χ. φασὶ τὰς Ἀθήνας θεοσεβεστάτας εἶναι.

3) ὅταν νοῆται ἐκ τῶν προηγουμένων· π.χ. Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει (δηλ. ὁ Κύρος) αὐτῷ.

§ 20. Τὸ κατηγορούμενον παραλείπεται μόνον, ὅταν εὐκόλως νοῆται ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. ἐγὼ μὲν εἰμι ἐπιμελής, σὺ δὲ οὐκ εἶ (δηλ. ἐπιμελής).

§ 21. Τὸ συνδεδεικὸν εἶναι παραλείπεται, ὅταν εὐκόλως νοῆται ἔξωθεν ἢ ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου· π. χ. ἡ σοφία πάντων κάλλιστον (δηλ. ἐστίν). — Φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ ῥάδιον (δηλ. ἐστίν). — Ἐγὼ μὲν πλούσιός εἰμι, σὺ δὲ πτωχός (δηλ. εἶ).

§ 22. Τὸ ῥῆμα παραλείπεται, ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. σὺ μὲν ὕδωρ πίνεις, ἐγὼ δὲ οἶνον (δηλ. πίνω).

§ 23. Πολλάκις παραλείπεται τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον συγχρόνως, ἢ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ συνδεδεικὸν, ἢ τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδεδεικὸν, ὅταν εὐκόλως ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου νοῶνται· π.χ. ὁ κακὸς ἀνὴρ οὐκ ἂν ποτε γένοιτο καλός· ἐστὶ γὰρ αἰεὶ (δηλ. ὁ κακὸς ἀνὴρ κακός). — Κάτοπτρον εἶδους χαλκός ἐστιν, οἶνος δὲ νοῦ (δηλ. κάτοπτρόν ἐστιν). — Σὺ δὲ τίς εἶ; Παιδοτρίβης (δηλ. ἐγὼ εἰμι). — Ἐνίοτε παραλείπεται ὀλόκληρος πρότασις, ὅταν εὐκόλως ἐκ τῶν συμφραζομένων νοῆται ἢ ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου· π. χ. δεῦρο, ὧ Σώκρατες (δηλ. ἴθι ἢ ἐλθέ). — Ἄληθῆ ἐστὶ ταῦτα; πάνυ γε (δηλ. ἀληθῆ ἐστὶ ταῦτα).

6. Προσδιορισμοὶ τῆς προτάσεως.

§ 24. Πολλάκις πλὴν τῶν κυρίων ὄρων προστίθενται εἰς τὴν πρότασιν καὶ ἄλλαι λέξεις, ἵνα προσδιορίσωσιν ἀκριβέστερον ἢ συμπληρώσωσιν τὴν ἔννοιαν τῶν κυρίων ὄρων. Αἱ λέξεις, αἵτινες προστίθενται εἰς τὴν πρότασιν, ἵνα προσδιορίσωσιν ἀκριβέστερον ἢ συμπληρώσωσιν ὄρον τινὰ τῆς προτάσεως, λέγονται *προσδιορισμοί*· π. χ. βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός. — Ὁ ἐπιμελής μαθητής ἐστὶν ἐπαίνου ἄξιος. — Ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Κῦρος ἡμέρας τρεῖς.

§ 25. Οἱ προσδιορισμοὶ διαιροῦνται εἰς *ὀνοματικούς* καὶ *ἐπιρρηματικούς*. Καὶ ὀνοματικοὶ μὲν εἶνε οἱ ἐκφερόμενοι δι' ὀνομάτων· π. χ. ὁ ἐπιμελής μαθητής ἐστὶν ἐπαίνου ἄξιος. — Ἐπιρρηματικοὶ δὲ οἱ ἐκφερόμενοι δι' ἐπιρρημάτων ἢ ἄλλων λέξεων ἐπιρρηματικῶς λαμβανομένων· π. χ. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Κῦρος ἡμέρας τρεῖς.

§ 26. Τῶν ὀνοματικῶν προσδιορισμῶν εἶδη εἶνε α') τὸ ἀντι-

κείμενον· β') Οἱ ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί· γ') Ἡ παράθεσις· δ') Ἡ ἐπεξήγησις· ε') Ὁ διὰ γενικῆς προσδιορισμός· ζ') Ὁ διὰ δοτικῆς προσδιορισμός.

α' Τὸ ἀντικείμενον.

§ 27. Ἀντικείμενον λέγεται ἡ πλαγία πτώσις, ἣτις χρησιμεύει πρὸς συμπλήρωσιν ἢ ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος· π. χ. βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός. — Τὸ ὑπερῶν γέμει ἰσχύων. — Κινδυνεύω τὸν ἔσχατον κίνδυνον.

§ 28. Τὸ ἀντικείμενον εἶνε ἢ ἐξωτερικόν, ἦτοι ἔξω τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος κείμενον· π. χ. βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός. — Τὸ ὑπερῶν γέμει ἰσχύων· ἢ ἐσωτερικόν, ἦτοι περιεχόμενον ἤδη ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ῥήματος· π. χ. κινδυνεύω τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Τὸ ἐσωτερικόν ἀντικείμενον λέγεται καὶ σύστοιχον ἀντικείμενον ἢ σύστοιχος αἰτιατικῆ.

§ 29. Ὡς ἀντικείμενον τίθεται τὸ οὐσιαστικόν. Ἄλλὰ καὶ ἐπίθετον καὶ μετοχὴ καὶ ἀντωνυμία καὶ ἀπαρέμφατον καὶ ὀλόκληρος πρότασις τίθενται ὡς ἀντικείμενα· π. χ. Κολάζετε τοὺς κακοὺς. — Μίσει τοὺς κολακεύοντας. — Ἐαυτοῦ κήδεταί ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ. — Καλῶς ἀκούειν μᾶλλον ἢ πλουτεῖν θέλει. — Κύρος ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν.

ΣΗΜ. Ὡς τὸ ὑποκείμενον, οὕτω καὶ τὸ ἀντικείμενον ἐκφέρεται πολλάκις διὰ τῆς εἰς, περὶ, ὑπὲρ καὶ αἰτιατικῆς, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ποσὸν ὡς ἐγγίστα ὠρισμένον· π. χ. διέφθειραν εἰς ὀκτακοσίους (= ὡς ἐγγίστα ὀκτακοσίους). Συνέλαβον περὶ τοὺς ἑκατὸν ἄνδρας.

§ 30. Τὸ ἐξωτερικόν ἀντικείμενον εἶνε ἢ ἄμεσον ἢ ἔμμεσον. Καὶ ἄμεσον μὲν εἶνε τὸ ἀντικείμενον, εἰς τὸ ὁποῖον κατ' εὐθείαν μεταβαίνει ἢ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου· π. χ. γράφω ἐπιστολήν. — Ἐμμεσον δὲ εἶνε τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς ἀπωτέραν σχέσιν πρὸς τὸ ῥῆμα· π. χ. τὸ ὑπερῶν γέμει ἰσχύων. Καὶ τὸ μὲν ἄμεσον ἀντικείμενον τίθεται μόνον μετὰ τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ῥημάτων ἢ καὶ μετὰ ἀμεταβάτων λαμβανομένων μεταβατικῶς, τὸ δὲ ἔμμεσον τίθεται καὶ μετὰ μεταβατικῶν καὶ μετὰ ἀμεταβάτων ἢ οὐδετέρων καὶ μετὰ παθητικῶν ῥημάτων.

§ 31. Τὸ αὐτὸ ῥῆμα δύναται νὰ ἔχη δύο ἀντικείμενα, τὸ μὲν

ἐν ἄμεσον, τὸ δὲ ἕτερον ἔμμεσον· π. χ. πληρῶ τὴν ὑδρίαν ὕδατος.— Ὁ Ἴσοκράτης ἐδίδαξε τὸν Δημοσθένην τὴν ῥητορικὴν.

ΣΗΜ. Ἐάν τρέψωμεν τὴν ἐνεργητικὴν σύνταξιν εἰς παθητικὴν, τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον γίνεται ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ, τὸ δὲ ἔμμεσον μένει ἀμετάβλητον· π. χ. ἡ ὑδρία πληροῦται ὑπ' ἐμοῦ ὕδατος. — Ὁ Δημοσθένης ἐδιδάχθη τὴν ῥητορικὴν ὑπὸ τοῦ Ἴσοκράτους.

§ 32. Εἰς τὸ ἀντικείμενον δύναται νὰ ἀποδοθῆ καὶ κατηγορούμενον, τὸ ὅποιον συμφωνεῖ πρὸς αὐτό, ὡς συμφωνεῖ καὶ πρὸς τὸ ὑποκείμενον· π. χ. Δαρεῖος Κῦρον σατράπην ἐποίησε.

1. Ἡ αἰτιατικὴ ὡς ἀντικείμενον.

§ 33. Ἡ αἰτιατικὴ ἐκφράζει τὸ ἀντικείμενον τῶν μεταβατικῶν ῥημάτων καὶ τῶν μεταβατικῶς λαμβανομένων ἀμεταβάτων. Ταῦτα εἶνε πάμπολλα καὶ πολυειδῆ· π. χ. Ὁ Ξέρξης διώρυξε τὸν Ἄθω.— Ὁ Φειδίας ἔπλασε τὸν Δία.— Πλέω τὴν θάλασσαν κτλ. Ἰδίᾳ σημειοῦμεν ἐνταῦθα ὅτι καὶ τὰ σημαίνοντα ὠφέλειαν ἢ βλάβην μετ' αἰτιατικῆς συντάσσονται· π. χ. Βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός.— Τοὺς φίλους εὐεργέτει.— Μέμνησο πλοῦσιος ὦν τοὺς πένητας ὠφελεῖν.— Ψευδῆς διαβολὴ τὸν βίον λυμáινεται.

ΣΗΜ. Τὸ λυσιτελεῖν καὶ τὸ συμφέρειν συντάσσονται μετὰ δοτικῆς· π. χ. τοῦτο λυσιτελεῖ τῇ πόλει.

§ 34. Πικνὸς εἶδους ῥήματα, καὶ ἐνεργητικὰ καὶ παθητικὰ καὶ οὐδέτερα, δέχονται αἰτιατικὴν οὐσιαστικοῦ ἢ συστοίχου ἢ συνωνύμου πρὸς αὐτό· π. χ. κινδυνεύω τὸν ἔσχατον κίνδυνον.— Νοσῶ νόσον δεινὴν.— Πορεύομαι μακρὰν ὁδόν.— Ζῶ βίον τερπνόν. Ἡ αἰτιατικὴ αὕτη τοῦ συστοίχου ἢ συνωνύμου οὐσιαστικοῦ λέγεται ἐσωτερικὸν ἀντικείμενον. Τίθεται δὲ συνήθως μετὰ τινος ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ. Ὅταν δὲ παρχλείπηται ἡ αἰτιατικὴ τοῦ συστοίχου οὐσιαστικοῦ, τὸ μετ' αὐτῆς συνημμένον ἐπίθετον τρέπεται εἰς οὐδέτερον γένος πληθυντ. ἀριθμοῦ, σπικνιώτερον ἐνικοῦ· π. χ. τὴν πόλιν οὐ μικρὰ ἔβλαψεν (= οὐ μικρὰς βλάβας ἔβλαψε).— Μέγα δύναμαι (μεγάλην δύναμιν δύναμαι).— Ὁξὺ ἀκούω κτλ.—

§ 35. Πολλὰ ῥήματα συντάσσονται μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία εἶνε τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, ἡ δὲ ἄλλη τὸ ἔμμεσον. Τοιαῦτα ῥήματα εἶνε.

α') τὰ παιδευτικά· π. χ. διδάττω σε τὴν ῥητορικὴν. Εἰς τὰ παιδευτικά ἀνήκει καὶ τὸ ἀναμιμνήσκειν καὶ τὸ ὑπομιμνήσκειν·

β') τὰ ἐνδύσεως καὶ ἐκδύσεως σημαντικά· π. χ. ὁ πάππος τὸν Κῦρον καλὴν στολὴν ἐνέδυσε·

γ') τὰ αἰτητικά, αἰτεῖν, αἰτεῖσθαι, ἀπαιτεῖν, καὶ τὰ στερητικά ἀποστερεῖν καὶ ἀφαιρεῖσθαι· π. χ. ἡμᾶς βασιλεὺς τὰ ὄπλα ἀπαιτεῖ. Εἰς τὰ αἰτητικά ἀνήκει καὶ τὸ ἐρωτᾶν καὶ τὸ ἰκετεῦσιν. Εἰς δὲ τὰ στερητικά ἀνήκει καὶ τὸ κρύπτειν καὶ κρύπτεσθαι.

ΣΗΜ. Ἐντὶ τοῦ αἰτεῖν (ἀπαιτεῖν) τινὰ τι λέγεται καὶ αἰτεῖν (ἀπαιτεῖν) παρά τινός τι.

§ 36. Τὰ κλητικά (καλεῖν, ὀνομάζειν, προσαγορεύειν κτλ.) καὶ τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ ποιεῖν ἢ ἐκλέγειν συντάσσονται πολλάκις μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἢ μία παριστᾷ τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, ἢ δὲ ἄλλη εἶνε κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου· π. χ. τοὺς φιλοσόφους θεῖους προσαγορεύω.— Δαρεῖος Κῦρον σατραπὴν ἐποίησε.

§ 37. Πολλὰ ῥήματα πλὴν τῆς αἰτιατικῆς τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου λαμβάνουσι καὶ αἰτιατικὴν σύστοιχον, ἥτοι ἐσωτερικὸν ἀντικείμενον· π. χ. Μέλητός με ἐγράψατο τὴν γραφὴν ταύτην. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ σύνταξις τοῦ ποιεῖν ἢ λέγειν τινὰ ἀγαθὸν ἢ κακόν τι.

2. Ἡ γενικὴ ὡς ἀντικείμενον.

§ 38. Μετὰ τῆς γενικῆς συντάσσονται τὰ ἐξῆς ῥήματα·

α') τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας σημαντικά· π. χ. Μαθημάτων φρόντιζε μᾶλλον ἢ χρημάτων.— Σωκράτης τοῦ σώματος οὐκ ἡμέλει.— Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ φεῖδεσθαι καὶ τὸ ἀφειδεῖν· οἷον χρόνου φείδου.

β') τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά· π. χ. ἄνθρωπος ὢν μέμνησο τῆς κοινῆς τύχης·

γ') τὰ αἰσθητικά ὀσφραίνεσθαι, αἰσθάνεσθαι, ἀκούειν καὶ ἀκροᾶσθαι· π. χ. οἱ ἵπποι ἀνέστρεφον, ἐπεὶ τῶν καμήλων ὄσφροντο.— τῶν μαρτύρων ἀκηκόατε.

ΣΗΜ. Τὸ αἰσθάνεσθαι συντάσσεται καὶ μετ' αἰτ., τὸ δὲ ἀκούειν συντάσσεται συνηθέστερον μετ' αἰτ., ὅταν τὸ ἀντικείμενον εἶνε πρᾶγμα ση-

μαῖνον αὐτὸ τὸ ἀκουόμενον· π. χ. ἀκούω τοὺς λόγους. Πολλάκις δὲ συντάσσεται μετ' αὐτ. τοῦ πράγματος ὡς ἀμέσου ἀντικειμένου καὶ γεν. τοῦ προσώπου ὡς ἐμμέσου ἀντικειμένου· π. χ. ὑμεῖς δ' ἐμοῦ ἀκούσατε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Μετὰ τῆς γενικῆς δὲ τοῦ προσώπου δύναται νὰ τεθῆ καὶ ἡ παρὰ·

δ') τὰ ἀρχικά καὶ τὰ ἔχοντα ἔννοιαν συγκριτικὴν· π. χ. δεινὸν τοὺς χεῖρους τῶν βελτιόνων ἀρχεῖν.—ἄνθρωπος ζυνέσει ὑπερέχει τῶν ἄλλων. Οὕτω βρασιλεύω, τυραννεύω, κρατῶ, περιγίγνομαι, ὑστερῶ, προέχω τινός κτλ.

ε') τὰ ἐφεικὰ (ἐφίεσθαι, ἐπιθυμεῖν, ὀρέγεσθαι, γλίχεσθαι, ἐρᾶν καὶ τὸ πεινῆν καὶ τὸ διψῆν)· π. χ. αἰσχροῶν κερδῶν μὴ ἐφίεσο.—τοῦ ζῆν οὐδεὶς ὡς ὁ γηράσκων ἐρᾷ.—πεινώσι πολλοὶ τοῦ ἐπαινοῦ οὐχ ἦττον ἢ τῶν σίτων· /

ΣΗΜ. Τὸ ποθεῖν συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς.

ς') τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας σημαντικὰ· π. χ. μακάριος, ὅστις ἔτυχε γενναίου φίλου. Τὸ στοχάζομαι τινος, ψεύδομαι (ἀποτυγχάνω) τινός·

ζ') τὰ ἀρχῆς καὶ λήξεως σημαντικὰ· π. χ. σὺν θεοῖς ἀρχοῦ παντός ἔργου.—λήγε τῶν πόνων ἔτι πονεῖν δυνάμενος·

η') τὰ ἀφῆς σημαντικὰ, ἀπτεσθαι, ψάυειν, λαμβάνεσθαι, ἀντιλαμβάνεσθαι, ἐπιλαμβάνεσθαι, ἀντέχεσθαι, καὶ τὸ πειρᾶν καὶ πειρᾶσθαι· π. χ. τῶν ἀποθανόντων οὐδὲν ἄλγος ἄπτεται.—ἦθος δικαίου φυλὸς οὐ ψάυει λόγος.—νόμων ἔχεσθαι τῶν ἐχωρίων καλόν.—τίς οὐ πολλῶν κακῶν πεπειράται ;

θ') τὰ μετοχῆς, μεταλήψεως καὶ ἀπολαύσεως σημαντικὰ· π. χ. ἀνθρώπου ψυχὴ τοῦ θεοῦ μετέχει.—τὸ ἀνθρώπινον γένος μετέειληφεν ἀθανασίας.—οἱ ἀπολαύοντες τῶν σῶν ἀγαθῶν εὐνοῖ σοι γίγονται.—ὀλίγοι ἐγεύσαντο σίτου. Τὸ καρποῦσθαι συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς·

ΣΗΜ. Ἡ γενικὴ αὕτη εἶναι διαιρετικὴ, σημαίνει δηλ. τὸ ὅλον, ἐξ οὗ μέρος μετέχει, μεταλαμβάνει, ἀπολαύει τις. Μετὰ τοιαύτης δὲ γενικῆς συντάσσονται καὶ ἄλλα ῥήματα· π. χ. ἔτεμε τῆς γῆς.—Ὁ Κύριος λαβὼν τῶν κρεῶν διεδίδου.

ι') τὰ χωρισμοῦ καὶ ἀπομακρύνσεως καὶ ἀπαλλαγῆς σημαντικὰ (χωρίζομαι, ἀφίσταμαι, ἀπέχω, ἀπέχομαι, ἐλευθεροῦμαι, εἴργο-

μαι, κωλύομαι, ἀπαλλάττομαι κτλ.)· π. χ. πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη ἀρετῆς πανουργία φαίνεται·—ἀπέχει Πλάτεια Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα. Ἡ γενικὴ αὕτη λέγεται γενικὴ τοῦ χωρισμοῦ καὶ εἶνε ἔμμεσον ἀντικείμενον. Ἐννοεῖται ὅτι τὰ μεταβατικὰ τῶν ῥημάτων τούτων δέχονται αἰτιατικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον, καὶ γενικὴν τοῦ χωρισμοῦ ὡς ἔμμεσον ἀντικείμενον· π. χ. λῦσόν με δεσμῶν· — τὰ πλοῖα εἶργε (Λύσανδρος) τοῦ εἰσπλου.

ια') τὰ πλησμονῆς καὶ ἐνδείας σημαντικά· π. χ. τὸ ὑπερφῶν γέμει ἰσχάδων. — Σὺν θεοῖς οὐδενὸς ἀπορήσομεν. Τὰ δὲ μεταβατικὰ τούτων, ἦτοι τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως σημαντικά, πλὴν τῆς γενικῆς (ἣτις εἶνε ἔμμεσον ἀντικείμεν.) δέχονται καὶ αἰτιατ. τοῦ ἄμεσου ἀντικειμένου· π. χ. ἔρωσ ἡμᾶς ἀλλοτριότητος μὲν κενοῖ, οἰκειότητος δὲ πληροῖ· — ἐγέμμεσεν τὴν ναῦν ξύλων·

ιβ') πολλὰ ῥήματα σύνθετα μετὰ τινος τῶν προθέσεων ἐκ, ἀπό, πρό, ὑπὲρ καὶ κατὰ· π. χ. πολλοῖς ἢ γλῶττα προτρέχει τῆς διανοίας· — τῶν πολεμίων κατεφρόνησαν. Ὅταν τὰ τοιαῦτα ῥήματα εἶνε μεταβατικά, δέχονται αἰτιατικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον καὶ γενικὴν διὰ τὴν πρόθεσιν ὡς ἔμμεσον ἀντικείμενον· π. χ. ἰσχὺν ἠξίωσαν τοῦ δικαίου προθεῖναι· — τὰ τῶν τριάκοντα ἀμαρτήματα ἔμοῦ κατηγοροῦν.

3. Ἡ δοτικὴ ὡς ἀντικείμενον.

§ 39. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἶνε·

α') τὰ ἔχοντα ἐν γένει τὴν ἔννοιαν τοῦ διδόναι καὶ λέγειν. Ταῦτα, ἂν εἶναι μεταβατικὰ, δέχονται καὶ αἰτιατικὴν τοῦ ἄμεσου ἀντικειμένου· π. χ. οἱ θεοὶ πολλὰ ἀγαθὰ παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις· — ταῦτα ἀπαγγέλλετε βασιλεῖ·

β') τὰ σημερινόντα φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν διχθεσιν, οἷον τὸ ὀργίζεσθαι, χαλεπαίνειν, εὐνοεῖν, φθονεῖν· καὶ τὰ βοηθείας σημαντικά, βοηθεῖν, ἀμύνειν, ἀρήγειν κτλ.· π. χ. οἱ στρατιῶται ὤργιζοντο τῷ Κλεάρχῳ· — δοῦλος πεφυκῶς εὐνόει τῷ δεσπότῃ· — ἀμυνῶ τῷ νόμῳ.

γ') τὰ εὐπειθείας, ἀκολουθίας καὶ προσεγγίσεως σημαντικά· π. χ. τοῖς νόμοις πείθου· — τῇ ἀχαριστίᾳ ἔπεται ἡ ἀναισχυντία· — ὁμοιον ὁμοίῳ δεῖ πελάζει·

δ') τὰ ἐξῆς ῥήματα, διὰ τῶν ὁποίων σημαίνεται ἀμυδραιότης μεταξὺ τοῦ ὑποκειμ. καὶ τοῦ ἀντικειμ. 1) τὰ ἐρίσεως σημαντικά· ἐρίζειν, μάχεσθαι, πολεμεῖν κτλ, π. χ. Θεῶ μάχεσθαι δεινόν ἐστι· — 2) τὰ συμφωνίας καὶ συνδιαλλαγῆς σημαντικά· π.χ. τὰ ἔργα οὐ συμφωνεῖ τοῖς λόγοις· — τοῖς ἐχθροῖς κατηλλάγην· — 3) τὰ μίξεως σημαντικά· π. χ. κακοῖς ὁμιλῶν (=συναναστρεφόμενος) καὐτὸς ἐκθήσει κακός. — 4) τὰ ὁμοιότητος καὶ ἰσότητος σημαντικά· π. χ. φιλοσόφῳ ἔοικας. Ἡ δοτικὴ αὕτη λέγεται δοτικὴ τῆς κοινωνίας. Ἀντὶ τῆς δοτικῆς ταύτης δύναται νὰ τεθῆ ἢ πρὸς μετ' αἰτιατικῆς· π.χ. πολεμῶ πρὸς τινα. διαλλάττομαι πρὸς τινα κτλ. Τὰ μεταβατικά τῶν ῥημάτων τούτων δέχονται αἰτιατικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον καὶ δοτικὴν τῆς κοινωνίας ὡς ἔμμεσον· π. χ. ὁ Μίδας τὸν Σάτυρον ἐθήρευσε οἴνω κεράσας τὴν κρήνην· — μικρὸν μεγάλῳ εἰκάζω.

ε') πολλὰ ῥήματα σύνθετα μετὰ τινος τῶν προθέσεων, ἐν, σύν, ἐπί, πρὸς, παρά, περὶ καὶ ὑπό· π. χ. ἐμμένω τῷ λόγῳ· — Τὰ Κύθηρα ἐπικεῖται τῇ Λακωνικῇ. — Θεὸς τοῖς ἀργούσιν οὐ παρίσταται· — συμφορᾷ περιέπεσον. Πολλὰ μεταβατικά σύνθετα μετὰ τινος τῶν εἰρημένων προθέσεων δέχονται αἰτιατικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον καὶ δοτικὴν διὰ τὴν πρόθεσιν· π. χ. ὁ Θεὸς τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐνέφυσε· = ταύτῃ τῇ ὀδῶ οἱ πολέμιοι προσέχουσι τὸν νοῦν.

§ 40. Τὸ μεταδιδόναι πλὴν τῆς δοτικῆς τοῦ ἐμμέσου ἀντικειμένου δέχεται καὶ γενικὴν διαιρετικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον· π. χ. μετάδος ἡμῖν τῆς εὐπραξίας.

6'. Οἱ ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί.

§ 41. Ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ λέγονται οἱ προσδιορισμοί, οἵτινες ἐκφέρονται δι' ἐπιθέτων καὶ συνάπτονται μετ' οὐσιαστικῶν, ἵνα προσδιορίσωσι καὶ διαστείλωσιν αὐτὰ ἀπ' ἄλλων ὁμοειδῶν· π. χ. σοφὸς ἀνὴρ· — μεγάλη πόλις.

§ 42. Ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται καὶ μετοχαὶ καὶ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι· π.χ. ὁ λάμπων ἥλιος — ἡ ἡμετέρα πόλις. Πρὸς τούτοις καὶ γενικὴ πτῶσις καὶ ἐπίρρημα καὶ πρόθεσις μετὰ

πτώσεως διὰ τοῦ ἄρθρου λαμβάνουσι δύναμιν ἐπιθέτου καὶ τίθενται ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί· π. χ. Ὁ Ἀθηναίων (=ὁ Ἀθηναϊκός) δῆμος — αἱ πέρουσι (=αἱ περυσιναι) πρεσβεῖαι — ἢ κατὰ νόμον (=ἡ νόμιμος) τιμωρία.

§ 43. Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ. ὁ ἐπιμελής μαθητής, αἱ ὑψηλαὶ δρύες.

§ 44. Πολλάκις ἐλλείπει τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν καὶ ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς λαμβάνεται τότε ὡς οὐσιαστικόν. Συνήθως δὲ ἐλλείπει α' τὸ ἄνθρωπος ἢ ἀνὴρ· π. χ. οἱ σοφοί, οἱ περὶ τὸν Κῦρον (δηλ. ἄνδρες)· β') τὸ γῆ ἢ χώρα· π. χ. ἡ ἔρημος, ἡ οἰκονμένη· γ') τὸ μοῖρα· π. χ. ἡ εἰμαρμένη, ἡ πεπρωμένη· δ') τὸ τέχνη· π. χ. ἡ ῥητορικὴ· ε') τὸ πρᾶγμα ἢ πράγματα· π. χ. τὰ τῆς πόλεως (δηλ. πράγματα).

γ'. Ἡ παράθεσις.

§ 45. Παράθεσις λέγεται τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ὁποῖον τίθεται, ἵνα ἀκριβέστερον προσδιορίσῃ καὶ χαρακτηρίσῃ ἄλλο οὐσιαστικόν.

Συμφωνεῖ δὲ ἡ παράθεσις μὲ τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικόν κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν· π. χ. Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς — περὶ χρημάτων λαλεῖς, ἀβεβαίου πρᾶγματος.

δ'. Ἡ ἐπεξήγησις.

§ 46. Ἐπεξήγησις λέγεται τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ὁποῖον τίθεται μετ' ἄλλο οὐσιαστικόν, ἵνα σαφηνίσῃ καὶ ἐπεξηγήσῃ αὐτό· π. χ. ὁ κοινὸς ἰατρός σε θεραπεύσει, χρόνος. Εἶνε δὲ καὶ ἡ ἐπεξήγησις παράθεσις καὶ συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικόν κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν.

ΣΗΜ. Ἐν τῇ κοινῇ γλώσῃ πρὸ τῆς ἐπεξηγήσεως τίθεται τὸ δηλαδή· π. χ. ὁ κοινὸς ἔλων ἰατρός θά σε θεραπεύσῃ, δηλαδή ὁ χρόνος.

§ 47. Πολλάκις πρὸς ἐπεξήγησιν τοῦ οὐδετέρου δεικτικῆς ἀντωνυμίας τίθεται ἀπαρέμφατον ἢ πρότασις διὰ τοῦ ὅτι ἐκφερομένη· π. χ. τόδε μοι δοκεῖ εὖ λέγεσθαι, τὸ θεοὺς εἶναι τοὺς

ἐπιμελουμένους ἡμῶν.— Τοῦθ' ὑμᾶς δεῖ μαθεῖν, ὅτι τὸ συνέχον τὴν δημοκρατίαν ὄρκος ἐστίν.

§ 48. Ὅταν ἡ ἐπεξήγησις εἶνε μέρος τοῦ προσδιοριζομένου οὐσιαστικοῦ, λέγεται ἐπιμερισμός· π. χ. οἱ ἐκπίπτοντες παρ' Ἀθηναίους, οἱ δυνατώτατοι ἀνεχώρουν.— Οἱ δὲ κληρὸν ἐσημήναντο ἕκαστος.

ε'. Προδδιορισμός διὰ γενικῆς.

1. Ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν.

§. 49. Ἡ γενικὴ οὐσιαστικοῦ τίθεται μετ' ἄλλου οὐσιαστικοῦ, ἵνα δηλώσῃ τὴν συνυπάρχουσαν μεταξὺ αὐτῶν σχέσιν. Κατὰ τὴν σχέσιν δέ, τὴν ὁποίαν ἐκφράζει ἡ γενικὴ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικόν, εἶνε α') γενικὴ κτητικῆ· π. χ. ἡ οἰκία τοῦ Μιλτιάδου.— ὁ ἀγρὸς τοῦ Περικλέους· β') γενικὴ τῆς ὕλης καὶ τοῦ περιεχομένου· π. χ. στέφανος χρυσοῦ.— πλοῖα αἴτου· γ') γενικὴ τῆς αἰτίας· π. χ. γραφὴ ἀσεβείας· δ') γενικὴ τοῦ μέτρου καὶ τῆς ἀξίας· π. χ. ὁδὸς τριῶν ἡμερῶν.— δοῦλος πέντε μνῶν· ε') γενικὴ τοῦ διηρημένου ὅλου (διαιρετικῆ)· π. χ. ἀνὴρ τοῦ δήμου (= ἐκ τοῦ δήμου)· ς') γενικὴ ὑποκειμενικῆ· π. χ. ἡ νίκη τῶν Ἑλλήνων (δηλ. οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν)· ζ') γενικὴ ἀντικειμενικῆ· π. χ. πόθος τῆς πατρίδος (ποθεῖ τις τὴν πατρίδα).

2. Ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν ἐπιρρημάτων.

§ 50. Ὡς μετὰ οὐσιαστικοῦ, οὕτω καὶ μετὰ ἐπιθέτου τίθεται γενικὴ· α') γενικὴ κτητικῆ. Συντάσσονται δὲ μετὰ γενικῆς κτητικῆς τὰ ἐπίθετα, ἅτινα οὐσιαστικῶς λαμβανόμενα θεωροῦνται ὡς κτῆμά τινος· π. χ. ἵππος ἱερὸς τοῦ ἡλίου.— ὁ φίλος μου· β') γενικὴ τῆς ἀξίας· π. χ. βιβλίον ἀξιὸν δραχμῆς· γ') γενικὴ τῆς αἰτίας· π. χ. φόνου ὑπόδικος· δ') γενικὴ τοῦ διηρημένου ὅλου (διαιρετικῆ)· π. χ. οἱ χρῆστοι τῶν ἀνθρώπων.— οἱ σπουδαιότατοι τῶν λόγων.— οἱ ἡμίσεις τῶν ἰππέων· ε') γενικὴ ἀντικειμενικῆ· π. χ. ποριστικὸς τῶν ἐπιτηδείων (= ἐπιτήδειος πορίζειν τὰ ἐπιτήδεια).— τοῦ ἡδίστου ἀκουσματος ἀνήκοος εἰ (οὐκ ἤκουσας τὸ ἡδίστον ἄκουσμα).

Μετὰ γενικῆς ἀντικειμενικῆς συντάσσονται μάλιστα τὰ ἐπίθετα

τὰ συγγενῆ πρὸς τὰ ῥήματα τὰ συντασσόμενα μετὰ γενικῆς, ἤτοι τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικὰ (ἀμνήμων τῶν κινδύνων), τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας σημαντικὰ (ἐπιμελή; τῶν μαθημάτων), τὰ μετοχῆς σημαντικὰ (κοινωνὸς σοφίας), τὰ ἀρχικὰ (κύριος τῆς Ἀσίας), τὰ πλητμονῆς καὶ ἐνδείας σημαντικὰ (παράδεισος ἀγρίων θηρίων πλήρης· φίλων ἔρημος), τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας σημαντικὰ (ὁ γραμμάτων ἀπειρος οὐ βλέπει βλέπων)· ζ') γενικὴ συγκριτικὴ. Μετὰ γενικῆς συγκριτικῆς συντάσσονται τὰ συγκριτικὰ καὶ τὰ ἔχοντα ἔννοιον συγκριτικὴν· π. χ. Ἀλκιβιάδης ἦν νεώτερος Περικλέους.—ἐπιστήμη ἐπιστήμης διάφορος.

§ 51. Καὶ τὰ ἐπιρρήματα τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν εἰρημένων ἐπιθέτων συντάσσονται μετὰ γενικῆς· π. χ. ἀξίως ἡμῶν αὐτῶν—τῶν μεγίστων ἐπιτηδευμάτων ἀπειρῶς ἔχουσι. Μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς συντάσσονται τὰ τοπικὰ ἐπιρρήματα· π. χ. ποῦ γῆς; σπανιώτερον χρονικά· π. χ. πηνίκα τῆς ἡμέρας;

ζ'. Προῶδιορισμὸς διὰ δοτικῆς.

1. Ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν ἐπιρρημάτων.

§ 52. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα εἶνε α') τὰ ὠφελείας καὶ βλάβης, φιλίας καὶ ἔχθρας σημαντικὰ· π. χ. οἱ πονηροὶ ἀλλήλοις ἐχθροὶ μᾶλλον ἢ φίλοι εἰσίν.—Τὰ ἐκάστῳ ὠφέλιμα κτήματα· β') τὰ εὐπειθείας καὶ ὑποταγῆς σημαντικὰ· π. χ. ἵππος εὐπειθῆς τῷ ἡνιόχῳ.—Ἀπαντα τῷ πλουτεῖν ἔσθ' ὑπήκοα· γ') τὰ ὁμοιότητος, ἰσότητος, ταυτότητος, συμφωνίας, συγγενείας, μίξεως καὶ προτεγγίσεως σημαντικὰ· π. χ. οὐ ταῦτ' ἀ γίνετχι τὰγαθὰ τοῖς ἡδέσιν.—Ἡδονὴ ἀμικτος φρονήσει. Πλησία τῷ νυμφίῳ.

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν ἐπιθέτων τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς ἀνωτέρω τάξεις οὐσιαστικῶς λαμβανόμενα συντάσσονται μετὰ γενικῆς κτητικῆς· π. χ. τὸ φίλος, ἐχθρός, πολέμιος, ὑπήκοος, ὄμορος, συγγενής. Βοτιαῖοι ὄμοροι Χαλκιδέων οἰκοῦσι.—Συγγενὲς ἀκολασίας.

§ 53. Καὶ τὰ ἐπιρρήματα τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν μετὰ δοτικῆς συντασσόμενων ἐπιθέτων συντάσσονται μετὰ δοτικῆς· π. χ. ὁμοίως ἐκείνῳ.—εὐνοϊκῶς ἔχω τινί. Καὶ τὸ ἅμα καὶ τὸ ὁμοῦ, ἐπειδὴ

κατὰ σημασίαν εἶνε συγγενῆ μὲ τὰ μίξεως σημαντικὰ ἐπίθετα συντάσσονται μετὰ δοτικῆς· π. χ. ὁμοῦ τῷ πληῶ, ἅμα ἡμέρα

2. Δοτική προσωπική.

§ 54. Δοτικὴ προσωπικὴ λέγεται ἡ δοτικὴ τοῦ προσώπου, διὰ τὸ ὅποιον γίνεται τι. Τοιαύτη δὲ εἶνε α') ἡ δοτικὴ τοῦ προσώπου, εἰς τὸ ὅποιον ὑπάρχει τι ὡς κτῆμα ἢ πρὸς χρῆσιν (δοτικὴ κτητική)· τίθεται δὲ συνήθως μετὰ τοῦ εἶναι καὶ τοῦ ὑπάρχειν· π. χ. ἔσσι μοι χρήματα (=ἔχω χρήματα).—Τούτων τῶν μερῶν ἔν ἔσσι παισίν (=διὰ τοῦς παῖδας, πρὸς χρῆσιν τῶν παίδων) β') ἡ δοτικὴ τοῦ προσώπου, πρὸς ὠφέλειαν ἢ βλάβην τοῦ ὁποῖο γίνεται τι. (δοτ. χαριστικὴ καὶ ἀνιχαριστικὴ)· π. χ. ἕκαστος ἑαυτῷ πονεῖ (χάριν ἑαυτοῦ, πρὸς ὠφέλειαν ἑαυτοῦ)· γ') ἡ δοτικὴ τοῦ προσώπου, ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ὅποιον ἀληθεύει τι (δοτικὴ τῆς ἀναφορᾶς)· π. χ. γέρον γέροντι γλῶτταν ἡδίστην ἔχει παῖς παιδί· δ') ἡ δοτικὴ τοῦ συμπαθοῦντος προσώπου (δοτικὴ ἠθικὴ)· π. χ. ὡς μοι καλὸς ὁ πάππος.

Ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοί.

55. Οἱ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ ἐκφέρονται α') διὰ ἐπιρρημάτων· π. χ. κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ· β') διὰ πλαγίας πτώσεως μετὰ προθέσεως ἢ ἄνευ προθέσεως· π. χ. ἐν Ἀθήναις οἰκῶ—οἱ λαγῶ τῆς νυκτὸς νέμονται· γ') διὰ μετοχῆς ἢ ὀλησῆς προτάσεως· π. χ. παῖς ὢν (=ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ) ἐφοίτων εἰς τὰ διδασκαλεῖα.—ὅτε ἡ μάχη ἐγένετο, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχεν ὢν.

§ 56. Οἱ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ σημαίνουσι α') τὸν χρόνον, β') τὸν τόπον, γ') τὸν τρόπον, δ') τὸ ποσόν, ε') τὸ κατὰ τι ἢ τὴν ἀναφοράν, ζ') τὴν αἰτίαν.

1. Προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου.

§ 57. Ὁ χρόνος ἐκφέρεται α') διὰ χρονικοῦ ἐπιρρηματος· π. χ. κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ· β') διὰ γενικῆς χρονικοῦ ὀνόματος (ἑσπέρας, μεσημβρίας, νυκτός, χειμῶνος, ἥρος, θέρους)· π. χ. ἡ οἰκία χειμῶνος μὲν εὐήλιός ἐστι, θέρους δὲ εὐστικίς· γ') διὰ γενι-

κῆς μετὰ προθέσεως· π. χ. ἐπὶ Κέρκροπος ἢ Ἀττικὴ κατὰ πόλεις
 ῥηκεῖτο.—πρὸ τῆς μάχης· δ') διὰ δοτικῆς, ὅταν ὁ χρόνος εἶνε
 ἀκριβῶς ὠρισμένος· π. χ. ταύτῃ τῇ νυκτί. Ἡ δοτικὴ αὐτὴ
 τίθεται συνήθως μετ' ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ, ἐπὶ δὲ τῶν
 ἑορτῶν (ἐπειδὴ εἶνε ὠρισμένος ὁ χρόνος αὐτῶν) ἄνευ ἐπιθετι-
 κοῦ προσδιορισμοῦ· π. χ. Διονυσίοις, Παναθηναίοις. Ὅταν δὲ
 πρόκειται νὰ δηλωθῇ περίοδος χρονικὴ, ἐντὸς τῆς ὁποίας γίνε-
 ταί τι, τότε τίθεται ἡ δοτικὴ μετὰ τῆς προθέσεως ἐν· π. χ. ἐν
 ἑβδομήκοντα ἔτεσιν.—ἐν εἰρήνῃ, ἐν πολέμῳ κτλ. ε') δι' αἰτ.
 μετὰ τῆς μετὰ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ ὕστερον, μετὰ
 τῆς περὶ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ περίπου· π. χ. μετὰ
 τὴν μάχην (ὕστερον ἀπὸ τὴν μάχην), περὶ μεσημβρίαν (=πε-
 ρίπου τὸ μεσημέρι). στ') διὰ χρονικῆς μετοχῆς· π. χ. παῖς ὢν
 ἐφοίτων εἰς τὰ διδασκαλεῖα· ζ') διὰ χρονικῆς προτάσεως· π. χ.
 ὅτε ἡ μάχη ἐγένετο, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχεν ὦν.

2. Προσδιορισμὸς τοῦ τόπου.

§ 58. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τόπου σημαίνει α') τὸν τόπον,
 ἐν ᾧ γίνεταί τι, ἤτοι τὴν ἐν τόπῳ στάσιν· β') τὸν τόπον, εἰς
 τὸν ὁποῖον πορεύεταί τι, ἤτοι τὴν εἰς τόπον κίνησιν· γ') τὸν τό-
 πον, ἐκ τοῦ ὁποίου ὀρμαται τι, ἤτοι τὴν ἐκ τόπου κίνησιν· δ') τὸν
 τόπον, διὰ τοῦ ὁποίου πορεύεταί τι, ἤτοι τὴν διὰ τόπου κίνησιν.

§ 59. Ἡ ἐν τῷ τόπῳ στάσις ἐκφέρεται α') διὰ τῶν στάσεως
 σημαντικῶν ἐπιρρημάτων. Τοιαῦτα δὲ εἶνε τὰ εἰς-οῦ (π. χ. αὐ-
 τοῦ, πανταχοῦ, ἀλλαχοῦ), τὰ ἐξ ὀνομάτων εἰς-οι (π. χ. οἴκοι
 Μεγαροῖ, Ἴσθμοῖ), τὰ εἰς-θι καὶ-οι (π. χ. αὐτόθι, Ἀθήνησι)
 καὶ ἄλλα τινά, οἷον ἐκεῖ, ἐνταῦθα, ἐνθάδε· π. χ. αὐτοῦ μενε.
 — Ἀθήνησι τοῦτο ἐγένετο. — ἐνθάδε κεῖται. — β') διὰ δοτι-
 κῆς μετὰ τῆς προθέσεως ἐν· π. χ. οἱ ἐν Χίῳ μετὰ τοῦ Ἐτεο-
 νίκου ὄντες στρατιῶται.

ΣΗΜ. Ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ὁ τόπος, περίξ τοῦ ὁποίου ἢ ἐπὶ
 τοῦ ὁποίου ἢ πλησίον τοῦ ὁποίου ἢ ὑπεράνω τοῦ ὁποίου ἢ κάτωθεν
 τοῦ ὁποίου γίνεταί τι, τότε τίθεται ἡ γενικὴ ἢ δοτικὴ ἢ αἰτιατικὴ μετὰ
 τῆς ἀρμοζούσης προθέσεως (ιδεὲ τὸ περὶ προθέσεων κεφ.)· π. χ. ὁ π' ἐπὶ
 γῆς καὶ ὑπὸ γῆν χρυτὸς ἀρετῆς οὐκ ἀνταξίος. — Πόλις ἐπὶ θαλάσῃ (πλη-
 σίον τῆς θαλάσσης).

§ 60. Ἡ εἰς τόπον κίνησις ἐκφέρεται α') διὰ τῶν εἰς -δε (-ζε) ἢ -σε ἐπιρρημάτων καὶ ἄλλων, οἷον τὸ ποι, οἶ, ὅποι, εἴσω, ἐνθάδε κτλ. π. χ. ἄλλοσε οὐδαμόσε ἐξῆλθες.— χωροῖς ἂν εἴσω β') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ἐπί. π. χ. Κροῖτος ἐπὶ Σάρδεων ἔφευγε· γ') δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῶν προθέσεων εἰς, πρὸς, ἐπί, παρά, ὡς· π. χ. κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ.— ἐξελαύνει ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποιαμόν.— ἔφευγον πρὸς τὸ ὄρος.— τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον.

§ 61. Ἡ ἐκ τόπου κίνησις ἐκφέρεται διὰ τῶν εἰς θεν ληγόντων ἐπιρρημάτων ἢ διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ἐκ ἢ τῆς ἀπό· π. χ. ἐξ ἀγορᾶς ἢ πόθεν Μενέξενος; Ἐξ ἀγορᾶς, ὧ Σώκρατες, καὶ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου.

§ 62. Ἡ διὰ τόπου κίνησις ἐκφέρεται διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ· π. χ. πορεύομαι διὰ τῆς ἀγορᾶς.

3. Προσδιορισμὸς τοῦ τρόπου.

§ 63. Ὁ τρόπος ἐκφέρεται α') διὰ τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων· π. χ. βουλευοῦ μὲν βραδέως, ἐπιτέλει δὲ ταχέως τὰ δόξαντα· β') διὰ γενικῆς μετὰ τῶν προθέσεων διὰ, μετὰ, ἀπό, ἐκ· π. χ. ἡ σοφία οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου (=αὐτομάτως) παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις. Οἱ Πελοποννήσιοι ἐπῆλθον διὰ τάχους (=ταχέως)· γ') διὰ δοτικῆς ἀπλῆς ἢ μετὰ τῆς προθέσεως σύν, ὡς· βία εἶλον τὸ χωρίον.— σύν γέλῳτι ἤλθον· δ') δι' αἰτ. ἀπλῆς ἢ μετὰ τῆς προθέσεως κατὰ· π. χ. τίνα τρόπον (=πῶς) τὴν θύραν κόψω;—κατ' ἄλλον τρόπον ὀνομάζει τὸ ἀγαθόν· ε') διὰ τροπικῆς μετοχῆς· π. χ. ληζόμενοι ζῶσι.

§ 64. Συγγενὴς μὲ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ τρόπου εἶνε ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ὄργάνου ἢ μέσου. Τὸ ὄργανον ἢ μέσον ἐκφέρεται α') διὰ δοτικῆς· π. χ. λίθοις ἔβαλλον· β') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως διὰ, μάλιστα ἐπὶ προσώπων· π. χ. διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ὀρῶμεν.— ἔλεγε δι' ἐρμηνέως.

4. Προσδιορισμὸς τοῦ ποδοῦ.

§ 65. Τὸ ποσὸν ἐκφέρεται α') οἷα τῶν ποσωτικῶν ἐπιρρημάτων· π. χ. πάνυ ὀλίγοι.—πολὺν ἄριστος.—β') διὰ δοτικῆς. Ἡ

δοτική τίθεται μετὰ τῶν παραθετικῶν καὶ τῶν ἐχόντων ἔννοιαν παραθετικὴν καὶ λέγεται δοτικὴ τοῦ μέτρου ἢ τῆς διαφορᾶς π. χ. πολλῶ κρείττον ἐστὶν ἐμφανῆς φίλος ἢ χρυσὸς ἀφανῆς.— ἐνιαυτῶ πρεσβύτερος.— γ') δι' αἰτιατικῆς ἐπὶ ἐκτάσεως τοπικῆς ἢ χρονικῆς π. χ. ἀπέχει Πλάταια Θιβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα.— ψευδόμενος οὐδεὶς λανθάνει πολὺν χρόνον.

Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ γενικὴ τῆς ἀξίας ἢ τοῦ τιμήματος. Τοιαύτη γενικὴ τίθεται μετὰ τοῦ ἀξιούν, ἀξιούσθαι, τιμᾶν, τιμᾶσθαι, καὶ μετὰ τῶν πωλήσεως καὶ ἀγοράσεως σημαντικῶν ῥημάτων π. χ. ἠξιώθην μεγάλων δωρεῶν.— τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰ γὰθ' οἱ θεοί.

5. Προσδιορισμὸς τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς.

§ 66. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς ἐκφέρεται α') δι' αἰτιατικῆς π. χ. θαυμαστός τὸ μέγεθος.— τὸν δάκτυλον ἀλγῶ β') δι' αἰτιατ. μετὰ τῆς προθέσεως κατὰ, εἰς πρὸς, περὶ π. χ. καθαρὸς καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν.— πρὸς χεῖμῶνα καὶ θέρους καρτερικώτατος.— οἱ διαφέροντες εἰς ἀρειήν γ') διὰ δοτικῆς π. χ. ἐγὼ οὔτε ποσὶν εἰμι ταχύς, οὔτε χερσὶν ἰσχυρός δ') δι' ἀπαρεμφάτου π. χ. φοβεροὶ μὲν ἰδεῖν (=κατὰ τὴν ὄψιν), δεινοὶ δὲ μάχην. Πολλάκις τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο τίθεται μετὰ τοῦ ὡς ἢ ὥστε π. χ. τὸ ὕδωρ ψυχρὸν ὥστε λούσασθαι (=ὡς πρὸς τὸ λούσασθαι, εἰς τὸ νὰ λουσθῇ τις).

6. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ αἰτίου.

§ 67. Τὸ αἶτιον εἶνε τριπλοῦν, α') τὸ ποιητικόν, ἦτοι τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον β') τὸ ἀναγκαστικόν, ἦτοι τὸ ἀναγκάζον τὸ ποιητικόν εἰς ἐνέργειαν γ') τὸ τελικόν, ἦτοι τὸ σημαῖνον τὸ τέλος, τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὅποιον γίνεται τι.

§ 68. Τὸ ποιητικὸν αἶτιον ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ῥημάτων εἶνε τὸ ὑποκείμενον, ἐπὶ δὲ τῶν παθητικῶν ἐκφέρεται α') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ὑπὸ (σπανίως μετὰ τῆς πρὸς, παρὰ, ἐκ) π. χ. βούλονται πάντες ὑπὸ τῶν παίδων θεραπεύεσθαι β') διὰ δοτικῆς, ὅταν τὸ ῥῆμα εἶνε χρόνου παρακειμένου ἢ ὑπερσυντελείου

ἢ τετελεσμένου μέλλοντος· π. χ. ταῦτα Θεμισιογένει τῷ Συρακοσίῳ γέγραπται.

§ 69. Τὸ ἀναγκαστικὸν αἴτιον ἐκφέρεται α') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ὑπὸ ἢ ἔνεκα, σπανιώτερον μετὰ τῆς ἐκ ἢ ἀπὸ π.χ. οὐκ ἐδύναντο καθεύδειν ὑπὸ λύπης·—τῶν ἀδικημάτων ἔνεκα αὐτοὺς ἀπέκτειναν·—ἀπὸ τοῦτου τοῦ τολμήματος ἐπηνέθη. Μετὰ τῶν ῥημάτων θαυμάζειν, μκαρίζειν, οἰκτίρειν, φθονεῖν καὶ τῶν ὁμοίων τίθεται ἀπλή γενικὴ εἰς δῆλωσιν τῆς αἰτίας· π. χ. θαυμάζω σε τῆς τόλμης.—Ἐπὶ τῶν ῥημάτων κρίνειν, δικάζειν, διώκειν (=κατηγορεῖν), φεύγειν (=κατηγορεῖσθαι) τίθεται κατὰ γενικὴν τὸ ἔγκλημα, διὰ τὸ ὁποῖόν τις κρίνει, δικάζει κτλ. Οἱ Πέρσαι δικάζουσι καὶ ἀχαριστίας·—διώξομαί σε δειλίας (=θά σε κατηγορήσω ἐπὶ δειλία)· β') διὰ δοτικῆς· π. χ. δειλία ἔλιπον τὴν τέξιν. Μετὰ τῶν ψυχικοῦ παθήματος σημεντικῶν ῥημάτων λυπεῖσθαι, χαίρειν, ἡδεσθαι, ἄχθεσθαι κτλ. τίθεται πολλάκις ἡ δοτικὴ μετὰ τῆς προθέσεως ἐπὶ π. χ. χαῖρε μὲν ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσι τῶν ἀγαθῶν, λυποῦ δὲ μετρίως ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις τῶν κακῶν γ') δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθ. διὰ, σπανίως μετὰ τῆς προθέσεως παρὰ ἢ κατὰ π. χ. ἐτετίμητο ὑπὸ Κύρου δι'εὐνοίαν·—κατὰ φιλίαν (=διὰ φιλίαν) οἱ πλείστοι ξυνέσποντο· δ') δι' αἰτιολογικῆς μετοχῆς ἢ αἰτιολογικῆς προτάσεως· π. χ. ὁ Κύρος ἄτε παῖς ὢν φιλόκαλος καὶ φιλότιμος ἦδετο τῇ στολῇ.—Χαίρω δι εὐδοκιμεῖς.

§ 70. Τὸ τελικὸν αἴτιον, ἦτοι ὁ σκοπός, ἐκφέρεται α') διὰ γενικῆς μετὰ τοῦ ἔνεκα ἢ ἔνεκεν, σπανιώτερον μετὰ τῆς ὑπέρ· π. χ. τὰ δένδρα θερχπέυομεν τοῦ καρποῦ ἔνεκεν·—ὕπὲρ δόξης πάντα ποιοῦσι· β') διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς προθ. ἐπὶ π. χ. ἐπὶ κακῷ ἀνθρώπῳ σίδηρος ἀνεύρηται· γ') δι' αἰτιατ. μετὰ τῆς προθ. ἐπὶ ἢ πρὸς, σπανιώτερον μετὰ τῆς διὰ, κατὰ, εἰς· π. χ. ἴτω τις ἐφ' ὕδαρ·—παντοδαπὰ εὔρηται ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν· δ') διὰ τελικῆς μετοχῆς, τελικῆς προτάσεως καὶ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου· π. χ. τοῦτο λέξων ἔρχομαι·—τὰ πλοῖα Ἄβροκόμας κατέκαυσε, ἵνα μὴ Κύρος διαβῇ·—Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔδοσαν Διγινήταις Θυρέαν οἰκεῖν (=ἵνα οἰκῶσι).

Β'. Περὶ ἄρθρου.

§ 71. Τὸ ἄρθρον ἦτο ἀρχαιότατα δεικτικὴ ἀντωνυμία. Τὴν σημασίαν ταύτην ἐτήρησεν ἐν τῷ πεζῷ τῶν Ἀττικῶν λόγῳ α') εἰς τὸ δ μὲν—δ δέ (=οὗτος μὲν—ἐκεῖνος δέ) καθ' ὅλως τὰς πτώσεις· π. χ. περὶ πλείονος ποιοῦ δόξαν κελὴν ἢ πλοῦτον μέγαν τοῖς παισὶ καταλιπεῖν· ὁ μὲν (=οὗτος μὲν) γὰρ θνητός, ἢ δέ (=ἐκεῖνη δέ) ἀθανάτος· β') εἰς τὸ δ δέ, ἢ δέ, τὸ δέ καθ' ὅλους τοὺς τύπους· π. χ. Κύρος δίδωσι Κλεάρχῳ μυρίου δαρεικούς· δ δέ (=οὗτος δέ) λαβὼν τὸ χρυσίον συνέλεξε στρατευμα· γ') εἰς τὸ καὶ τόν· ὅπερ εὔρηται μόνον ὡς ὑποκείμενον ἀπαρεμφάτου· π. χ. καὶ τὸν ἀποκρίνασθαι λέγεται· δ') εἰς τὸ τὸν καὶ τόν, τὸ καὶ τό· π. χ. ἀφικνοῦμαι ὡς τὸν καὶ τόν (=πρὸς τὸν δεῖνα καὶ δεῖνα).—Ἐδεῖ τὸ καὶ τὸ ποιῆται· ε') εἰς τὸ πρὸ τοῦ (=πρὸ τούτου τοῦ χρόνου, πρότερον).

§ 72. Τὸ ἄρθρον ὡς ἄρθρον τίθεται μετὰ οὐσιαστικοῦ α') ἵνα παραστήσῃ ἀντικείμενόν τι εἶδους τινός ὡς γνωστὸν καὶ ὠρισμένον· π. χ. οὕτως ἐκέλευσεν ὁ ἄνθρωπος (ὁ γνωστὸς ἄνθρωπος).—Οἱ ἑπτὰ σοφοί· β') ἵνα δηλώσῃ ὅλον εἶδος ὠρισμένον· π. χ. ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας (=τὸ ἀνθρώπινον γένος)· οὕτω τίθεται τὸ ἄρθρον μάλιστα μετ' ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν οὐσιαστικῶς λαμβανομένων· π. χ. ὁ ἀνδρεῖος (=πᾶς ἀνδρεῖος), ὁ βουλόμενος.

§ 73. Ἄνευ ἄρθρου τίθενται α') τὰ κύρια ὀνόματα (ἐκτός ἐάν εἶνε γενικῶς γνωστὰ ἢ ἐμνημονεύθησαν ἀνωτέρω· π. χ. ὁ Ὀμηρος)· β') τὸ βασιλεύς, ὅταν λέγηται ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν· γ') εἰς τινὰς συνήθεις καταστάσας φράσεις : ἄμ' ἔφ, ἄμα ἠλίφ ἀνίσχοντι, ἀφ' ἐσπέρας, μέχρι δειλῆς, ἐν δεξιᾷ, ἀνδρες καὶ γυναῖκες (=γυναικόπαιδα) κτλ.

§ 74. Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς συνάρθρου οὐσιαστικοῦ τίθεται ἢ μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, ὡς : αἱ δευτέραι φροντίδες σοφώτεραι, ἢ χάριν ἐμφάσεως μετὰ τὸ οὐσιαστικόν, ἐπαναλαμβάνεται δὲ τὸ ἄρθρον καὶ πρὸ τοῦ ἐπιθέτου· π. χ. ὄχληρὸν ὁ χρόνος ὁ πολὺς.

§ 75. Τὸ ἐπίθετον, ὅπερ ἄνευ ἄρθρου κεῖται πρὸ συνάρθρου

ουσιαστικοῦ ἢ μετὰ σύναρθρον οὐσιαστικόν, εἶνε κατηγορούμενον τοῦ οὐσιαστικοῦ· π. χ. βέβαιον ἄξεις τὸν βίον δίκαιος ὢν — τὸ σῶμα θνητὸν ἔχομεν.

§ 76. Γενικὴ πτώσις καὶ ἐπίρρημα καὶ πρόθεσις μετὰ τινος πτώσεως διὰ τοῦ ἄρθρου λαμβάνουσι δύναμιν ἐπιθέτου· π. χ. ὁ τοῦ βασιλέως (=ὁ βασιλεὺς) θρόνος·—αἱ πέρουσι (=αἱ περυσιναι) πρεσβεῖται·—ἡ κατὰ νόμον (=ἡ νόμιμος) τιμωρία.

§ 77. Πᾶσα λέξις καὶ ὀλόκληρος πρότασις διὰ τοῦ ἄρθρου τὸ λαμβάνει δύναμιν οὐσιαστικοῦ· π. χ. ὅταν λέγω τὸ ἡμεῖς, τὴν πόλιν λέγω·—Ἐν ἔτι λείπεται, τὸ ἦν πείσωμεν ὑμᾶς.

Γ'. Περὶ ἀντωνυμιῶν.

1. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 78. Αἱ ὀνομαστικαὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τίθενται, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ πρόσωπον μετ' ἐμφάσεως (ἄλλως παραλείπονται)· π.χ. σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύεις ἄλλους ἐπιχειρῶ. Ὡς προσωπικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ'· προσώπου χρησιμεύει ἡ αὐτός. Ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι τίθενται οἱ μὲν ἐγκλιτικοὶ τύποι, μου, μοι, με, σου, σοι, σε, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ἀπλῶς τὸ πρόσωπον, οἱ δὲ ὀρθοτονούμενοι, ἐμοῦ, ἐμοί, ἐμέ, σοῦ, σοί, σέ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ πρόσωπον μετ' ἐμφάσεως· π. χ. ἔστι μοι χρήματα·—ἐμοὶ μὲν ἔστι χρήματα, σοὶ δ' οὐ.

2. Ἡ ὀριστικὴ καὶ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία αὐτός.

§ 79. Ἡ αὐτός α') ἔχει διασταλτικὴν σημασίαν· π.χ. αὐτὸς ὁ βασιλεὺς·—Ἐμὲ αὐτὸν ὕβρισε· β') εἰς τὰς πλαγίας πτώσεσι ἔχει καὶ ἐπαναληπτικὴν σημασίαν καὶ χρησιμεύει ὡς προσωπικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου· π. χ. μετεπέμψατο ὁ Ἀστυάγης τὴν θυγατέρα καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς· γ' μετὰ τοῦ ἄρθρου σημαίνει ταυτότητα καὶ τίθεται, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ἐπίθετον· π. χ. αὐτὸς ἀνὴρ (=ὁ ἴδιος).

3. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι.

§ 80. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι τίθενται ἀντὶ τῶν προσωπικῶν, ὅταν ἀναφέρονται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς αὐτῆς προτάσεως·

π. χ. πείθω ἑμαυτὸν· — γινῶθι σαυτὸν· — ἑαυτοῦ κήδεται ὁ προ-
νοῶν ἀδελφοῦ.

§ 81. Ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία τοῦ γ'. προσώπου τίθεται
καὶ εἰς ἐξηρητημένας προτάσεις ἀναφερομένη εἰς τὸ ὑποκείμενον
τῆς κυρίας προτάσεως (ἔμμεσος αὐτοπάθεια)· π. χ. ἄνθρωποι ἐπ'
οὐδένας μᾶλλον συνίστανται ἢ ἐπὶ τούτους, οὓς ἂν αἰσθωνται
ἄρχειν ἑαυτῶν ἐπιχειροῦντας. Ἐπὶ τῆς ἐμμέσου ταύτης αὐτοπα-
θείας τίθεται καὶ ἡ προσωπικὴ οὐ (σπανίως), οἶ, σφῶν, σφίσι,
σφᾶς· π. χ. ἐφοβεῖτο ὁ Κύρος μή οἱ ὁ πάππος ἀποθάνῃ.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ πληθυντικῷ εὔρηται ἐνίοτε αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντὶ τῆς ἀλ-
ληλοπαθοῦς π. χ. ἀπίστως ἔχουσι πρὸς ἑαυτοὺς (= πρὸς ἀλλήλους).

4. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 82. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι τίθενται ἐπὶ ἐμφάσεως· ἄλλως
τίθενται αἱ γενικαὶ τῶν προσωπικῶν ἢ (ἐπὶ αὐτοπαθείας) τῶν
αὐτοπαθῶν ἀντωνυμιῶν· π. χ. τὴν ἐμὴν τύχην εὐρήσεις βελτίω
τῆς σῆς.—Τὴν σιγὴν σου συγχώρησιν θήσω.—Ἐλευθέρων φύ-
λαττε τὸν σαυτοῦ τρόπον.—Ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' προσ-
ώπου δὲν εἶνε εὐχρηστος παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ἀντ' αὐτῆς δὲ
χρησιμεῖται ἡ γενικὴ τῆς αὐτοῦ (αὐτοῦ, αὐτῶν) καὶ ἐπὶ αὐτοπα-
θείας ἡ γεν. ἑαυτοῦ καὶ ἑαυτῶν· π. χ. Ἀστυάγης μετεπέμψατο
τὴν θυγατέρα καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς.—Τῶν νικῶντων ἐστὶ καὶ
τὰ ἐχυτῶν σῶζειν καὶ τὰ τῶν ἠττωμένων λαμβάνειν.

5. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 83. Ἡ ὄδε δεικνύει τι παρὸν ἢ εὐθὺς κατόπιν λεγόμενον,
ἢ οὗτος σημαίνει τι, περὶ τοῦ ὁποίου ἐγένετο λόγος πρὸ ὀλίγου·
ὄθεν ἀναφέρεται συνήθως εἰς τὰ ἠγούμενα, σπανιώτερον εἰς ἐπο-
μένην ἐπεξήγησιν· π. χ. ἐγὼ τε καὶ Μελησίαις ὄδε (= οὗτος ἐδῶ).
—Ταῦτα (δηλ. τὰ εἰρημένα) μὲν σὺ λέγεις, παρ' ἡμῶν δ' ἀπάγ-
γελλε τάδε (= τὰ ἐξῆς).—ἀνδρείος ὀνομάζεται οὗτος, ὅς ἂν ἐν
τῇ τάξει μένων μάχηται. Ἡ ἐκεῖνος δεικνύει τι τοπικῶς ἢ
χρονικῶς μεμακρυσμένον.

ΣΗΜ. Ὡς διαφέρει ἡ οὗτος τῆς ὄδε, διαφέρει καὶ ἡ τοσοῦτος τῆς

τοσόςδε, ἡ τοιοῦτος τῆς τοιόσδε καὶ ἡ τηλικούτος τῆς τηλικόςδε· π. χ. τοιαῦτα (δηλ. οἷα τὰ εἰρημένε) μὲν οἱ Κερκυραῖοι εἶτον, οἱ δὲ Κορίνθιοι μετ' αὐτοὺς τοιάδε (δηλ. οἷα τὰ ἐξῆς).

6. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 84. Αἱ ἀπλαῖ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι, ὅς, οἶος, ὅσος ἀναφέρονται εἰς ὠρισμένον τι καὶ γενικόν. π. χ. ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὅς τὰ πανθ' ὄρα. — Μακάριος ὅστις ἔτυχε γενναίου φίλου.

§ 85. Τὸ ἀναφορικὸν τίθεται κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς λέξεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται· ἢ πτώσει τοῦ ἀναφορικοῦ κρέματα ἐκ τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν κατέχει ἐν τῇ ἀναφορικῇ προτάσει· π. χ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀνὴρ, ὃν εἶδες.

Ἄλλ' ἡ αἰτιατικὴ τοῦ ἀναφορικοῦ τίθεται συνήθως κατὰ τὴν πτώσιν τῆς λέξεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται, ὅταν αὕτη εἴνε γενικῆς ἢ δοτικῆς πτώσεως, τὸ δὲ ἀναφορικὸν εἴνε ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς αὐτῆς· π. χ. ἔστε ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας, ἧς κέκτησθε (ἀντὶ ἦν κέκτησθε). Ἡ λέξις, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἀναφορικὸν ἀναφέρεται, ἂν εἴνε δεικτικὴ ἀντωνυμία, παραλείπεται, ἂν δὲ εἴνε οὐσιαστικόν, μεταβχίνει πολλάκις εἰς τὸ τέλος τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως ἄνευ ἄρθρου· π. χ. ἐπαινῶ σε ἐφ' οἷς λέγεις (=ἐπὶ τούτοις, ἃ λέγεις). — ἀμαθέστατοί ἐστε ὧν ἐγὼ οἶδα Ἑλλήνων (=τῶν Ἑλλήνων, οὗς ἐγὼ οἶδα).

ΣΗΜ. Ἐνίοτε ἡ λέξις, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται τὸ ἀναφορικόν, τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ ἀναφορικοῦ· π. χ. πολιτείαν οἷαν εἶναι χρὴ παρὰ μόνοις ἡμῖν ἐστι (=πολιτεία, οἷαν κτλ). Τοῦτο γίνεται συνήθως εἰς τὸ οὐδεὶς ἐστιν ὅστις οὐ... παραλείπεται δηλ. τὸ ἐστὶ, τὸ δὲ οὐδεὶς τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ ἀναφορικοῦ· π. χ. Γοργίας οὐδενὶ δεφ οὐκ ἀπεκρίνατο (=οὐδεὶς ἐστιν δεφ οὐκ ἀπεκρίνατο Γοργίας).

§ 86. Ἡ οἶος, ὅσος καὶ τὸ ἐπίρρημα ὡς τίθενται πολλάκις ἐπὶ ἀναφωνήσεων θαυμασμοῦ· π. χ. ὅσην τὴν δύναμιν ἔχεις (=πόσον μεγάλην!) — ὡς μοι καλὸς ὁ πάππος (=πόσον καλὸς κτλ.).

7. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τις.

§ 87. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τις οὐσιαστικῶς μὲν λαμβανόμενη σημαίνει πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀόριστον· π. χ. ἴτω τις ἐφ'

ὕδωρ. Ἐπιθετικῶς δὲ λαμβανομένη παριστᾷ τὸ μεθ' οὗ τίθεται ὡς ἀόριστον· π. χ. γυνή τις χήρα ὄρνιν εἶχε.

Μετ' ἐπιθέτων, ἀντωνυμιῶν καὶ ἀριθμητικῶν ἢ τὶς συναπτομένη κολάζει τὴν σημασίαν αὐτῶν καὶ σημαίνει περίπου· π. χ. ἡ γραφὴ τοιάδε τις ἦν (=τοιαύτη περίπου).—*πεντήκοντά τινας ἀπέκτειναν.*

ΣΗΜ. Τὸ εὐδέτερον τι σημαίνει ἐνίοτε σπουδαῖον τι, λόγου ἄξιον· π. χ. οἶονταί τι εἶναι ὄντες εὐδενὸς ἀξιοί (=νομίζουσιν ὅτι εἶνε κατὶ, δηλ. σπουδαῖοι).—*ἔδοξέ τι λέγειν (=εἶφάνη ὅτι ἔλεγε κατὶ σπουδαῖον).*

8. Αἰ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 88. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία δύναται γὰρ ἀνήκη εἰς τὴν μετοχὴν ἢ εἰς ἐξηρητημένην πρότασιν· π. χ. τί ἂν ποιοῦντες ἀναλάβωμεν τὴν ἀρχαίαν ἀρετήν;—*Ὅταν τί ποιήσωσι, νομιεῖς τοὺς θεοὺς σοῦ φροντίζεις;—*Ενίοτε κεῖνται ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει δύο ἐρωτηματικά ἀσυνδέτως· π. χ. τίνας ὑπὸ τίνων εὕρομεν ἂν μείζονα εὐηργετημένους ἢ παῖδας ὑπὸ γονέων;

Δ' Περὶ ῥήματος.

α. Προσωπικά, ἀπρόσωπα.

§ 89. Τὰ ῥήματα εἶνε ἢ προσωπικά ἢ ἀπρόσωπα. Προσωπικά λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὅποια εἶνε εὐχρηστα καθ' ὅλα τὰ πρόσωπα καὶ δέχονται καὶ πρόσωπον ὡς ὑποκείμενον. Ἀπρόσωπα λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὅποια ἀπαντῶσι μόνον κατὰ τὸ γ'. ἐνικὸν πρόσωπον καὶ δὲν δέχονται προσωπικὸν ὑποκείμενον· π. χ. δεῖ, χρεῖ, προσήκει, ἔξεστι, πέπρωται, εἴμαρται.

§ 90. Ῥήματά τινα λαμβάνονται καὶ προσωπικῶς καὶ ἀπροσώπως· π. χ. δοκῶ καὶ δοκεῖ, συμβαίνω καὶ συμβαίνει κτλ.

§ 91. Καὶ ἐκ προσωπικῶν ῥημάτων εὐρηγνταί τινα ἐν τῷ παθητικῷ τύπῳ ὡς ἀπρόσωπα· π. χ. λέγεται, ἄδεται, ὁμολογεῖται.

§ 92. Ὡς ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων ἢ τίθεται ἀπαρέμφατον· π. χ. δεῖ γράμματα μαθεῖν καὶ μαθόντα νοῦν ἔχειν· ἢ νοεῖται ἢ ἀφαιρεμένη αὐτῶν ἔννοια· π. χ. δεῖ μοι χρημάτων (=ἐνδεῖα ἔστι μοι χρημάτων).

2. Αἱ διαθέσεις τῶν ῥημάτων.

α'. Τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα.

§ 93. Πολλὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ λαμβάνονται καὶ ὡς ἀμετάβατα· π. χ. ἄγω τινὰ=ὀδηγῶ τινὰ, καὶ ἄγω=χωρῶ, ἔρχομαι. Καιρὸς ἄγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους· ἐκλείπω τι=ἀφίνω τι, καὶ ἐκλείπω=ἐφηνίζομαι. Ἐξέλιπεν ἡ σελήνη.

§ 94. Πολλὰ ἀμετάβατα συντιθέμενα μετὰ προθέσεων λαμβάνονται καὶ ὡς μεταβατικὰ· π. χ. διαβκίνω τὸν ποταμὸν—περιέρχομαι τὴν γῆν.

β'. Τὰ παθητικὰ ῥήματα.

§ 95. Πκθητικὰ σχηματίζονται ἐκ τῶν μεταβατικῶν ἐνεργητικῶν, ἅτινα συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς. Ἐν τῇ τροπῇ δὲ τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς πκθητικὸν μεταβάλλεται τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ, τὸ δὲ ὑποκείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς ποιητικὸν αἷτιον τοῦ πκθητικοῦ· π. χ. ὁ πατήρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν=ὁ υἱὸς ἀγαπᾶται ὑπὸ τοῦ πατρὸς.]

§ 96. Ἐνίοτε καὶ ἐκ ῥημάτων συντασσομένων μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς ἀπαντᾷ παθητικόν· π. χ. ἄρχομαι, καταφρονοῦμαι, ἀμελοῦμαι, καταγελῶμαι, φθονοῦμαι, ἐπιβουλεύομαι· ὡς : ἀσκειται τὸ τιμώμενον, ἀμελεῖται δὲ τὸ ἀτιμωζόμενον.—Παλαμῆδης διὰ σοφίας φθονηθεὶς ὑπ' Ὀδυσσεῶς ἀπώλετο.

§ 97. Ὅταν τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς ἢ μετὰ δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς, ἐν τῇ τροπῇ αὐτοῦ εἰς παθητικὸν ἢ αἰτιατικὴ γίνεται ὑποκείμενον, ἢ δὲ γενικὴ ἢ δοτικὴ μένει ἀμετάβλητος· π. χ. κτχγιγνώσκω τινὸς θάνατον=καταγιγνώσκειται τινος θάνατος· κεράννυμι οἶνον ὕδατι=κεράννυται οἶνος ὕδατι.

§ 98. Ὅταν τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα συντάσσεται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς, ἐν τῇ τροπῇ αὐτοῦ εἰς παθητικὸν ἢ αἰτιατικὴ τοῦ προσώπου μεταβάλλεται εἰς ὑποκείμενον τοῦ πκθητικοῦ, ἢ δὲ αἰτιατικὴ τοῦ πράγματος μένει ἀμετάβλητος· π. χ. διδάσκω τινὰ τὴν ῥητορικὴν=διδάσκειται τις ὑπ' ἐμοῦ τὴν ῥητορικὴν. Ἄν δὲ ἢ μία αἰτιατικὴ εἶνε κκτηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου, ἐν τῷ

παθητικῶ γίνεται κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου· π. χ. οἱ Ἀθηναῖοι εἶλοντο Περικλέα στρατηγόν=Περικλῆς ἤρεθθη ὑπ' Ἀθηναίων στρατηγός. Ἐν δὲ ἡ μία αἰτιατικὴ εἶνε σύστοιχος, αὕτη μένει ἀμετάβλητος· π.χ. εὐεργετῶ τινα μεγάλην εὐεργεσίαν=εὐεργετεῖται τις ὑπ' ἐμοῦ μεγάλην εὐεργεσίαν.

§ 99. Ὡς παθητικόν τοῦ ἀποκτείνω εἶνε τὸ ἀποθνήσκω, τοῦ ποιῶ (τινὰ εὖ ἢ κακῶς, ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι) τὸ πάσχω (εὖ ἢ κακῶς, ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι), τοῦ λέγω (τινὰ εὖ ἢ κακῶς, ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι) τὸ ἀκούω (εὖ ἢ κακῶς, ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι), τοῦ διώκω (=κατηγορῶ ἐπὶ δικαστηρίου) τὸ φεύγω (=κατηγοροῦμαι ἐπὶ δικαστηρίου), τοῦ αἰρῶ (=συλλαμβάνω, κυριεύω) τὸ ἀλλίσκομαι.

γ' Τὰ μέσα ῥήματα.

§ 100. Τὰ μέσα ῥήματα σημαίνουσιν ἐνέργειαν κατ' εὐθεῖαν ἢ πλάγιως ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον. Δικαιροῦνται δὲ εἰς εὐθέα ἢ αὐτοπαθῆ, πλάγια ἢ περιποιητικὰ καὶ δυναμικά.

§ 101. Τὰ αὐτοπαθῆ μέσα σημαίνουσιν ἐνέργειαν ἐπιστρέφουσιν κατ' εὐθεῖαν εἰς αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον· π. χ. λούομαι=λούω ἑμαυτόν, χρίομαι, ἀλείφομαι, γυμνάζομαι, ὀπλίζομαι, κοσμοῦμαι, καλύπτομαι, καλλωπίζομαι.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε τὸ μέσον ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ σημαίνει ἐνέργειαν, μεταβαίνουσιν ἀμοιβαίως εἰς τὰ ὑποκείμενα (μέσοι ἀλληλοπιθέεις)· π. χ. ὑβρίζονται=ὑβρίζουσιν ἀλλήλους.

§ 102. Τὰ πλάγια ἢ περιποιητικὰ μέσα σημαίνουσι πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ τὸ ὑποκείμενον χάριν ἑαυτοῦ· π. χ. πορίζομαι χρήματα=πορίζω ἑμαυτῷ χρήματα· ποιοῦμαι τινα φίλον=ποιῶ τινα ἑμαυτῷ φίλον.

ΣΗΜ. Τὰ περιποιητικὰ μέσα σημαίνουσι πολλάκις πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ τὸ ὑποκείμενον χάριν ἑαυτοῦ διὰ μέσου ἄλλου (μέσα διάμεσα)· π. χ. οἰκοδομοῦμαι οἶκον=οἰκοδομῶ ἑμαυτῷ οἶκον (διὰ τοῦ οἰκοδόμου)· δανείζομαι χρήματα=δανείζει μοί τις χρήματα, τίθεμι νόμους κτλ. Τοὺς ἀγράφους νόμους οὐχ οἱ ἄνθρωποι ἔθεντο, ἄλλ' οἱ θεοὶ τοῖς ἰνθρώποις ἔθεσαν.

§ 103. Τὰ δυναμικὰ μέσα ῥήματα σημαίνουσι πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ τὸ ὑποκείμενον διὰ τῶν ἰδίων του δυνάμεων ἢ με-

σων· π. χ. ἀποφαίνομαι γνώμη=ἀποφαίω γνώμην ἑμαυτοῦ ποιοῦμαι λόγον=λέγω, ἐν ᾧ τὸ ποιῶ λόγον σημαίνει γίνομαι αἷτιος νὰ λέγωσιν ἄλλοι.

ΣΗΜ. Τὸ ποιοῦμαι μετ' ἀφηρημένου ῥηματικοῦ οὐσιαστικοῦ ἀποτελεῖ ἐμφαντικὴν περίφρασιν τοῦ ῥήματος· π. χ. ποιοῦμαι πόλεμον=πολεμῶ ποιοῦμαι χρῆσιν=χρῶμαι κτλ.

3. Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος.

Προσημείωσις. Ἡ πράξις α') κατὰ μὲν τὴν ποιότητα παρίσταται ἢ ὡς διαρκοῦσα ἢ ὡς τετελεσμένη ἢ ὡς γενομένη ἀπλῶς· β') κατὰ τὸν χρόνον παρίσταται ἢ ὡς παροῦσα ἢ ὡς παρελθούσα ἢ ὡς μέλλουσα.

Ἡ κατὰ χρόνον διαφορὰ ὑπάρχει ἐν τῇ ὀριστικῇ ἐγκλίσει.

α'. Ὁ ἐνεστώς.

§ 104. Ὁ ἐνεστώς σημαίνει α') πράξιν ἐν τῷ παρόντι γινομένην, ἐξακολουθοῦσαν, διαρκοῦσαν· π. χ. *ἰκετεύομέν σε πάντες* — *ἔστι θεός*· β') πράξιν συνήθως γινομένην ἢ ἐπαναλαμβανομένην· π. χ. οἱ τῶν ἀρίστων Περσῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις παιδεύονται. Ὁ ἐνεστώς οὗτος εἶνε εὐχρηστος ἐπὶ κρίσεων, αἰτινες πάντοτε ἀληθεύουσι· π. χ. *ἄπανθ' ὁ λιμὸς γλυκέα ποιεῖ*· γ') πράξιν σκοπούμενην, δηλ. πράξιν, τὴν ὁποίαν τὸ ὑποκείμενον σκοπεῖ, προσπαθεῖ νὰ πράξῃ· π. χ. *πεῖθω*=προσπαθῶ πείσαι, *ὄνοῦμαι*=βούλομαι πρίασθαι κτλ.· δ') πράξιν παρελθούσαν, τὴν ὁποίαν ὁ λέγων ἐν ζωηρᾷ διηγῆσει παριστᾷ ὡς παροῦσαν· π. χ. *Λύσανδρος προσβαλὼν αἶρει τὴν πόλιν*. Ὁ ἐνεστώς οὗτος λέγεται *ἱστορικὸς καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸν ἀόριστον*· ε') πράξιν μέλλουσαν, τὴν ὁποίαν ὁ λέγων διὰ τὸ βέβαιον παριστᾷ ὡς γινομένην ἤδη· π. χ. εἰ ἡ πόλις αὕτη ληφθήσεται, *ἔχεται καὶ ἡ πᾶσα Σικελία*.

Πολλοὶ ἐνεστώτες ἔχουσι καὶ παρακειμένου σημασίαν· π. χ. *νικῶ*=νικῶ καὶ εἰμί νικητής, *φεύγω*=φεύγω καὶ εἰμί φυγᾶς. Μόνον δὲ παρακειμένου σημασίαν ἔχει τὸ *ἤκω*=ἐλήλυθα καὶ τὸ *οἶχομαι*=ἀπελήλυθα.

6'. Ὁ παρατατικός.

§ 105. Ὁ παρατατικός εἶνε ἐν τῷ παρελθόντι ὅ,τι ὁ ἐνεστῶς ἐν τῷ παρόντι, δι' ὃ σημαίνει α') πρᾶξιν ἐν τῷ παρελθόντι γενομένην, ἐξακολουθοῦσαν, διαρκοῦσαν· π. χ. χθές ἔγραφον· β') πρᾶξιν συνήθως γινομένην ἢ ἐπαναλαμβανομένην ἐν τῷ παρελθόντι· π. χ. Σωκράτης πάντας ὠφέλει· γ') πρᾶξιν σκοπούμενην ἐν τῷ παρελθόντι· π. χ. Νέων ἔπειθεν· (=ἐπειράτο πείσαι) αὐτοὺς ἀποτρέπεσθαι, οἱ δὲ οὐχ ὑπήκουον. Ὡς πολλοὶ ἐνεστῶτες ἔχουσι καὶ παρακειμένου σημασίαν, οὕτως οἱ παρατατικοὶ αὐτῶν ἔχουσι καὶ ὑπερσυντελικῆς σημασίαν· π. χ. ἐνίκων=ἐνίκων καὶ ἦν νικητής, ἔφευγον=ἔφευγον καὶ ἦν φυγᾶς. Ὁ παρατατικός τοῦ οἴχομαι καὶ τοῦ ἦκω ἔχει σημασίαν ὑπερσυντελικῆς, συνηθέστερον δὲ ἀορίστου· ὠχόμην=ἀπεληλύθειν ἢ ἀπῆλθον, ἦκον=ἐληλύθειν ἢ ἦλθον.

γ'. Ὁ ἀόριστος.

§ 106. Ὁ ἀόριστος σημαίνει πρᾶξιν ἀπλῶς γενομένην ἐν τῷ παρελθόντι· π.χ. κατέβην χθές εἰς Πειραιᾶ. Ἐπὶ δὲ τῶν ῥημάτων, τὰ ὅποια σημαίνουσι διαρκοῦσαν κατάστασιν, ὁ ἀόριστος πολλάκις σημαίνει πρᾶξιν, ἣτις ἤρξατο ἐν τῷ παρελθόντι· π. χ. ἐβασίλευσα=ἐγενόμην βασιλεύς, ἤρξα, ἐπλούτησα κλπ.

ΣΗΜ. Ὁ ἀόριστος σημαίνει πολλάκις τὸ συνήθως γίνομενον καὶ λέγεται γνωμικός ἀόριστος, διότι εἶνε εὐχρηστος ἐπὶ γνωμῶν· ἰσοδυναμεῖ δὲ μὲ ἐνεστῶτα· π. χ. τὰς τῶν φαύλων συνουσίας ὀλίγος χρόνος διέλυσε (διαλύει).

δ'. Ὁ μέλλων.

§ 107. Ὁ μέλλων σημαίνει πρᾶξιν, ἣτις θὰ γίνῃ ἀπλῶς, ἢ θὰ διαρκῇ ἐν τῷ μέλλοντι· π. χ. ποιήσω ταῦτα.—ἀίδιον τὴν χάριν σοι ἔξω (=θὰ ἔχω). Ἐπὶ δὲ τῶν ῥημάτων, τῶν σημαίνοντων διαρκῇ κατάστασιν, ὁ μέλλων σημαίνει πολλάκις ὅτι ἢ πρᾶξις θὰ ἀρχίσῃ ἐν τῷ μέλλοντι· π. χ. βασιλεύσω=θὰ γίνω βασιλεύς, ἄρξω κλπ.

ε'. Ὁ παρακείμενος.

§ 108. Ὁ παρακείμενος σημαίνει πρᾶξιν τετελεσμένην ἐν τῷ παρόντι· π. χ. τέθνηκα=εἰμι νεκρός· τέθαμμαι=εἰμι τεθαμμένος· κέκτῃμαι=ἔχω.—τεθνήσιν οἱ ἀποθανόντες.

ς'. Ὁ ὑπερσυντέλικος.

§ 109. Ὁ ὑπερσυντέλικος σημαίνει πράξιν τετελεσμένην ἐν τῷ παρελθόντι· π. χ. ἐτεθνήκειν=ἦν νεκρός, ἐτεθάμην=ἦν τέθαμμένος, ἐκεκτήμην=εἶχον.

ζ'. Ὁ τετελεσμένος μέλλον.

§ 110. Ὁ τετελεσμένος μέλλον σημαίνει πράξιν τετελεσμένην ἐν τῷ μέλλοντι· π.χ. τεθνήξω=ἔσομαι νεκρός.

Παρατήρησις ἐπὶ τῆς σημασίας τῶν χρόνων ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐγκλίσεσιν, ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ καὶ τῇ μετοχῇ.

§ 111. Ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐγκλίσεσι δηλοῦται μόνον ἡ ποιότης τῆς πράξεως ὡς διαρκῆς ἢ τετελεσμένη ἢ ἀπλῶς, ὁ δὲ χρόνος ὀρίζεται μόνον ἐκ τοῦ χρόνου τῆς κυρίας προτάσεως· π. χ. λέγω ταῦτα, ἵνα πεισθῆτε· εἶπον ταῦτα, ἵνα πεισθῆτε· ἐρῶ ταῦτα, ἵνα πεισθῆτε. Ὡσαύτως ἐν τῇ μετοχῇ καὶ τῷ ἀπαρεμφάτῳ.

4. Αἱ ἐγκλίσεις τοῦ ῥήματος.

Προσημείωσις. Ἐπειδὴ αἱ προτάσεις ἢ κεῖνται καθ' ἑαυτὰς καὶ ἀνεξαρτήτως (κύρια ἢ ἀνεξάρτητοι προτάσεις) ἢ ἐξαρτῶνται ἐξ ἄλλων (ἐξηρημέναι προτάσεις), διὰ τοῦτο αἱ ἐγκλίσεις ἐξετάζονται α') ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· β') ἐπὶ τῶν ἐξηρημένων προτάσεων.

α'. Αἱ ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 112. Ἡ ὀριστικὴ παριστᾷ τὴν πράξιν ὡς πραγματικὴν· π. χ. ὁ ἄνθρωπός ἐστι θνητός.—πολλάκις ἐθαύμασα.

Ἡ ὀριστικὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ εἶθε ἢ τοῦ εἰ γὰρ σημαίνει εὐχὴν ἀνεκπλήρωτον· π. χ. εἶθε ἦσθα δυνατός.

§ 113. Ἡ ὑποτακτικὴ παριστᾷ τὴν πράξιν προσδοκωμένην καὶ ἐπιθυμητήν. Τίθεται δὲ α') κατὰ τὸ α' πρόσωπον τοῦ πληθυντικοῦ, σπανιώτερον δὲ τοῦ ἐνικοῦ, εἰς δὴλωσιν προτροπῆς· π. χ. ἴωμεν. Πολλάκις προτάσσεται τὸ ἄγε ἢ φέρε ἢ ἴθι· π. χ. ἄγε δῶμεν.—φέρε δὴ τὰς μαρτυρίας ὑμῖν ἀναγνώ.—Ἐπὶ β' ἢ γ'.

προσώπου τίθεται ἡ προστακτικὴ εἰς δῆλωσιν προτροπῆς β') ἐπὶ ἐρωτήσεων ἀπορηματικῶν, διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἐρωτῶν συμβουλεύεται ἢ αἰτεῖται γνώμην περὶ πρακτέου· π. χ. τί εἶπω; εἶπωμεν ἢ σιγῶμεν; Πολλάκις προτάσσεται τὸ βούλει ἢ τὸ βούλεσθε· π. χ. βούλει σοι εἶπω;

§ 114. Ἡ εὐκτικὴ παριστᾷ τὴν πράξιν ὡς ἀπλὴν σκέψιν τοῦ λέγοντος. Τίθεται δὲ α') εἰς δῆλωσιν εὐχῆς, ἥτις δύναται νὰ ἐκπληρωθῇ. Πολλάκις προτάσσεται αὐτῆς τὸ εἶθε ἢ τὸ εἰ γάρ· π. χ. ὦ παῖ, γένοιο πατὴρ εὐτυχέστερος·—μὴ μοι γένοιθ' ἄβούλομαι, ἀλλ' ἄ συμφέρει·—εἶθε μήποτε γνοίης ὅς εἰ· β') μετὰ τοῦ ἄν εἰς δῆλωσιν τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι ἐν τῷ παρόντι ἢ ἐν τῷ μέλλοντι· π. χ. εἶποι τις ἄν—δύναται τις νὰ εἶπῃ.

ΣΗΜ. Ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν τίθεται πολλάκις παρὰ τοῖς Ἄττικαῖς πρὸς μετριωτέραν ἔκφρασιν ἀντὶ τῆς προστακτικῆς χωρὶς ἄν εἶσω (χώρει εἶσω).

§ 115. Ἡ προστακτικὴ παριστᾷ ἐπιθυμίαν τοῦ λέγοντος καὶ τίθεται α') εἰς δῆλωσιν προσταγῆς· π. χ. ἄπτε, παῖ, λύχνον· β') εἰς δῆλωσιν προτροπῆς ἢ παραινέσεως· π. χ. θάρρει·—Ἄεὶ τι βούλου χρήσιμον προσμυθάνειν· γ') εἰς δῆλωσιν δεήσεως, εὐχῆς ἢ κατάρας· π. χ. Ζεῦ, Ζεῦ τέλειε, τὰς ἐμὰς εὐχὰς τέλει·—Χαῖρε·—Ἔρρ' ἐς κόρακας· δ') μετὰ τοῦ μὴ εἰς δῆλωσιν ἀπαγορεύσεως. Τίθεται δὲ προστακτικὴ μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἀπαγορεύσεως, ὅταν τὸ ῥῆμα εἶνε χρόνου ἐνεστῶτος ἢ παρακειμένου, ὅταν δὲ εἶνε χρόνου ἀορίστου, τίθεται ὑποτακτικὴ· π. χ. μὴ φοβοῦ·—μηδενὶ συμφορὰν ὄνειδισῃς. Ἐνίοτε τίθεται καὶ προστακτικὴ ἀορίστου, ἀλλὰ κατὰ τὸ γ' μόνον πρόσωπον· π. χ. μηδεὶς ἡμῶν προσδοκησάτω ἄλλως.

β'. Αἱ ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων.

1. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς εἰδικαῖς προτάσεσι.

Προσημείωσις. Εἰδικαὶ προτάσεις λέγονται αἱ προτάσεις αἱ ἐκφερόμεναι διὰ τοῦ οὐ ἢ ὡς. Αὗται τίθενται μετὰ ῥῆμα λεκτικὸν ἢ γνωστικὸν ὡς ὑποκείμενον ἢ ἀντικείμενον αὐτοῦ ἢ μετὰ τὸ οὐδέτερον δεικτικῆς ἀντωνυμίας ὡς ἐπεξήγησις αὐτοῦ. π. χ. λέγει

ὡς ὑβριστῆς εἰμι.—Οἶδα οὐ ταῦτα οὕτως ἔχει.—Τῷ φθόνῳ τοῦτο μόνον ἀγαθὸν πρόσεστιν, οὐ μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσίν ἐστιν.

§ 116. Εἰς τὰς εἰδικὰς προτάσεις τίθεται ὀριστικὴ (ἢ ὀριστικὴ ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν ἢ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν), ὡς καὶ εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις· π.χ. οἶδα οὐ ταῦτα οὕτως ἔχει.—Σεύθης εἶπεν οὐδενὶ ἄν ἀπιστήσῃεν Ἀθηναίων. Ὅταν δὲ ἡ εἰδικὴ πρότασις ἐξαρτᾶται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, τίθεται εἰς αὐτὴν συνήθως εὐκτικὴ ἀντὶ τῆς ὀριστικῆς· π.χ. Κῦρος ἔλεγεν οὐ ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν.

2. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν τοῖς πλαγίαις ἐρωτήσεσι.

§ 117. Ἡ ἐρώτησις λέγεται εὐθεία ἢ ἀνεξάρτητος, ὅταν ἐκφέρεται κατ' εὐθείαν καὶ δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τινος ῥήματος. Ἐκφέρεται δὲ ἢ ἄνευ ἐρωτηματικῆς λέξεως ἢ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων ἢ διὰ τινος τῶν ἐρωτηματικῶν μορίων, ἄρα (= ἄρα γε), ἦ (= ἄληθῶς), μὴ (= μήπως). Ὅταν δὲ ἡ ἐρώτησις εἶναι διπλῆ, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ μέρει τίθεται τὸ πότερος (πότερον ἢ πότερα), ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὸ ἦ· π.χ. οὗτος καθεύδεις;—Τίς εἶ;—Πῶς ἐσώθης ἐκ τῆς μάχης;—Ἄρα σὺ εἶ ὁ Σωκράτης ὁ φρονιστῆς ἐπικαλούμενος;—Μὴ νεώτερον ἀγγέλλεις;—Πότερον αἱ γυναῖκες φρονιμώτεραί σοι δοκοῦσιν εἶναι ἢ οἱ ἄνδρες; Τίθεται δὲ εἰς τὰς εὐθείας ἐρωτήσεις α') ὀριστικὴ (ἢ ὀριστικὴ ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν ἢ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν), ὡς καὶ εἰς τὰς μὴ ἐρωτηματικὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις· β') ὑποτακτικὴ, ὅταν ὁ ἐρωτῶν ἐκφράζῃ ἀπορίαν περὶ τοῦ πρᾶκτέου (ιδεὲ § 113).

§ 118. Πλαγία ἢ ἐξηρητημένη λέγεται ἡ ἐρώτησις, ὅταν δὲν ἐκφέρεται κατ' εὐθείαν, ἀλλ' ἐξαρτᾶται ἐκ τινος ῥήματος. Ἐκφέρεται δὲ α') διὰ τῶν συνθετῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων (ὅστις, ὅποιος, ὅπόσος κτλ., ὅπου, ὅπως κτλ.), ἅτινα λαμβάνονται καὶ ὡς ἐρωτηματικά, πολλάκις δὲ καὶ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων, καθὼς καὶ ἡ εὐθεῖα· β') διὰ τοῦ εἶ. Ὅταν δὲ εἶνε διπλῆ, ἐκφέρεται διὰ τοῦ πότερον—ἦ, εἶ—ἦ, εἶτε—εἶτε. Τίθεται δὲ εἰς τὴν πλαγίαν

ἐρώτησιν ἢ ἔγκλισι τῆς εὐθείας ἐρωτήσεως. Ὅταν δὲ ἐξαρτᾶται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, τίθεται συνήθως ἡ εὐκτική· π. χ. συμβουλεύομεθά σοι, *τί χρῆ ποιεῖν*.—Τούτω τὸν νοῦν προσέχετε, εἰ δίκαια λέγω ἢ μή.—Ἐρωτᾷ ὁ Κρίτων πῶς με θάπτῃ.—Ἐβουλεύοντο εἴτε κατακαύσωσι τοὺς ἄνδρας εἴτε ἄλλο τι χρῆσονται.—Ἐπήρετο τὸν Μηδοσάτην εἰ ἀληθῆ ταῦτ' εἶη.

§ 119. Μετὰ τὰ ῥήματα τὰ σημερινὰ φροντίδα ἢ ἐνέργειαν ἐπιφέρεται πλαγίᾳ ἐρώτησις διὰ τοῦ ὅπως καὶ ὀριστικῆς μέλλοντος (σπανίως διὰ τοῦ ὅπως καὶ εὐκτικῆς μέλλοντος μετὰ ἱστορικὸν χρόνον)· π. χ. ἔπρασον, ὅπως τις βοήθεια ἦξει (= πῶς νὰ ἔλθῃ βοήθειά τις).

ΣΗΜ. Τὸ ὅπως μεθ' ὀριστικῆς μέλλοντος κεῖται πολλάκις κατὰ παράλειψιν τοῦ κυρίου ῥήματος (σκοπεῖ ἢ σκοπεῖτε) εἰς δήλωσιν παρακελεύσεως· π. χ. ὅπως ἀνῆρ ἔσει (=κύτταξε νὰ φανῆς ἄνδρας).

§ 120. Μετὰ τὰ φόβου σημαντικὰ ῥήματα τίθεται πρότασις ἐρωτηματικὴ διὰ τοῦ μή (=μήπως) ἐκφερομένη (καὶ ἐπὶ ἀποφάσεως διὰ τοῦ μή οὐ). Εἰς τὰς τοιαύτας προτάσεις τίθεται α') ὀριστικῆ, ὅταν τις φοβῆται μή γίνεται ἢ δὲν γίνεται τι· π. χ. φοβοῦμαι μή τι νεώτερον ἀγγέλλεις (εὐθεῖα ἐρώτησις: μή τι νεώτερον ἀγγέλλεις;); β') ὑποτακτικῆ ἢ εὐκτικῆ (ὡς εἰς τὰς τελικὰς προτάσεις), ὅταν τις φοβῆται μή γίνῃ ἢ δὲν γίνῃ· π. χ. φοβεῖται μή τὰ ἔσχατα πάθῃ.

3. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς αἰτιολογικαῖς προτάσεσι.

§ 121. Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τοῦ *ὅτι*, διότι ὡς, ἐπεὶ, ἐπειδὴ. Τίθενται δὲ εἰς προσδιορισμὸν τῆς αἰτίας.

Εἰς τὰς αἰτιολογικὰς προτάσεις τίθεται ὀριστικῆ. Μόνον ὅταν ἐξαρτῶνται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, δύναται νὰ τεθῆ εὐκτικῆ, καὶ τότε ἡ αἰτία παρίσταται ὡς γνώμη τοῦ κυρίου ὑποκειμένου· π.χ. οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόμισαν λελύσθαι τὰς σπονδὰς, διότι εἰς χεῖρας ἦλθον.—Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Περικλέα ἐκάνιζον, *ὅτι* στρατηγὸς ὢν οὐκ ἐπεξάγοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

Μετὰ τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα χαρὰν, λύπην, μομφήν, ἀγανάκτησιν, ἡ αἰτιολογικὴ πρότασις ἐκφέρεται διὰ τοῦ *ὅτι*.

4. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς τελικαῖς προτάσεσι.

§ 122. Αἱ τελικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων ἴνα, ὅπως, ὡς καὶ ἀποφατικῶς διὰ τοῦ ἴνα, μὴ, ὅπως μὴ καὶ διὰ μόνου τοῦ μὴ. Τίθενται δὲ εἰς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ.

Εἰς τὰς τελικὰς προτάσεις τίθεται ὑποτακτικὴ, ὅταν δὲ ἐξαρτῶνται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, τίθεται συνήθως εὐκτική· π.χ. κύνας τρέφεις, ἴνα σοι τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερύκωσι.— Πολλὰ διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον, ὅπως ἀκούων πολλὰ μὴδὲ ἐν μάθῳ.—Κῦρος φίλων ὤετο δεῖσθαι, ὡς συνεργοὺς ἔχοι.

ΣΗΜ. Μετὰ πρότασιν, σημαίνουσαν ὅτι· δεν ἐκπληροῦται τι, τίθεται ἡ τελικὴ πρότασις (διὰ τοῦ ἴνα συνήθως ἐκφερομένη) μετ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου· π. χ. ἐβουλόμην ἂν Σίμωνα τὴν αὐτὴν γνώμην ἐμοὶ εἶχειν, ἴνα ῥαδίως ἔγνωτε τὰ δίκαια (πρὸς τὸ τῆς κοινῆς γλώττης : ἔπρεπε νὰ ἤμουν ἐγώ, γὰ νὰ ἔβλεπες τί θὰ ἔκανν).

5. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς συμπερασματικαῖς προτάσεσι.

§ 123. Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις τῆς ἀκολουθίας ἐκφέρονται διὰ τοῦ ὥστε (σπανιώτερον διὰ τοῦ ὡς). Τίθεται δὲ εἰς αὐτάς α') ὀριστικὴ (ἢ ὀριστικὴ ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἂν) ἢ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἂν, ὅταν ἡ ἀκολουθία εἴνε πραγματική· π. χ. οὕτω σκαιὸς εἶ καὶ ἀναισθητος, ὥστε οὐ δύνασαι λογίσασθαι· β') ἀπαρέμφατον, ὅταν ἡ ἀκολουθία παρίσταται ὡς δυνατὴ ἢ σκοπούμενη· π. χ. ἔχω τριῆρεις, ὥστε ἐλεῖν τὸ ἐκείνων πλοῖον.—πᾶν ποιῶσιν, ὥστε μὴ διδόναι δικήν.

6. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς ὑποθετικαῖς προτάσεσι.

§ 124. Αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων εἰ, εἰάν, ἂν, ἤν. Ἡ ὑποθετικὴ πρότασις μετὰ τῆς κυρίας προτάσεως ἀποτελεῖ λόγον ὑποθετικόν, τοῦ ὁποῦ ἢ μὲν ὑποθετικὴ πρότασις λέγεται ἡγούμενον ἢ ὑπόθεσις, ἢ δὲ κυρία λέγεται ἐπόμενον ἢ ἀπόδοσις.

§ 125. Τέσσαρα εἶδη ὑποθετικῶν λόγων ὑπάρχουσι :

α') Τὸ ἡγούμενον ἐκφέρεται διὰ τοῦ εἰ καὶ ὀριστικῆς παντός χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις παρίσταται ὡς πραγματικὴ. Ἐν δὲ τῷ

επομένῳ τίθενται αἱ ἐγκλίσεις τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· π. χ. εἰ θεοὶ εἰσιν, ἔστι καὶ ἔργα θεῶν.—Εἰ βούλει, λέγε.—Εἰ φῆς τοιοῦτος εἶναι, διαλεγόμεθα

β') Τὸ ἡγούμενον ἐκφέρεται διὰ τοῦ εἰάν (ἄν, ἦν) καὶ ὑποτακτικῆς 1) ὅταν ἡ ὑπόθεσις παρίσταται ὡς δυνατὴ καὶ προσδοκωμένη. Ἐν τῷ ἐπομένῳ τίθεται συνήθως μέλλων· π. χ. νέος ἄν πονήσῃς, γῆρας ἔξεις εὐθαλές· 2) ὅταν ἡ ὑπόθεσις καὶ ἡ ἀπόδοσις παρίσταται ὡς ἀόριστως ἐπαναλαμβανομένη. Ἐν τῷ ἐπομένῳ τίθεται συνήθως ὀριστικὴ ἐνεστώτος. Ὅταν δὲ ἡ ἀόριστος ἐπανάληψις ἀναφέρεται εἰς τὸ παρελθόν, τότε τὸ ἡγούμενον ἐκφέρεται διὰ τοῦ εἰ καὶ εὐκτικῆς, τὸ δὲ ἐπόμενον διὰ παρατακικοῦ· π. χ. εἰάν τις τὸν ἥλιον ἐγχειρῇ ἀναιδῶς θεᾶσθαι, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται.—Σωκράτης οὐκ ἔπινεν, εἰ μὴ διψῶν.

γ') Τὸ ἡγούμενον ἐκφέρεται διὰ τοῦ εἰ καὶ εὐκτικῆς, ὅταν ἡ ὑπόθεσις παρίσταται ὡς ἀπλῆ τοῦ ὑποκειμένου σκέψις. Ἐν τῷ ἐπομένῳ τίθεται συνήθως εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν· π.χ. εἰ ἀναγκαῖον εἶη ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, ἐλοίμην ἄν ἀδικεῖσθαι.

δ') Τὸ ἡγούμενον ἐκφέρεται διὰ τοῦ εἰ καὶ ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου καὶ τὸ ἐπόμενον ἐπίσης δι' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν, ἔταν ἡ ὑπόθεσις, ἐπομένως καὶ ἡ ἀπόδοσις, παρίσταται ὡς μὴ πραγματικὴ· π. χ. φῶς εἰ μὴ εἶχομεν, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἄν ἦμεν.

ΣΗΜ. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις λέγονται *παραχωρητικαί*, ὅταν πρὸ τοῦ ὑποθετικοῦ συνδέσμου ἢ μετ' αὐτὸν εἴνε τὸ καὶ· π. χ. γελᾷ δ' ὁ μῶρος, κἄν τι μὴ γελοῖον ἦ· — πάντες οἱ ποταμοὶ, εἰ καὶ πρόσω τῶν πηγῶν ἄπορσί εἰσι, προϊῶσι· πρὸς τὰς πηγὰς διαβατοὶ γίνονται.

7. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς ἀναφορικαῖς προτάσεσι.

§ 126. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων.

α') Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις, αἵτινες χρησιμεύουσιν εἰς προσδιορισμὸν λέξεώς τινος τῆς κυρίας προτάσεως (προσδιοριστικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις), ὡς ἀνεξάρτητοι προτάσεις· ἔθεν τίθενται εἰς αὐτὰς πᾶσαι αἱ ἐγκλίσεις τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· π. χ.

ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πανθ' ὄρα.—Κῦρος ἤρξε πολλῶν, ὧν οὐδ' ἂν τὰ ὀνόματα ἔχοι τις εἰπεῖν.

β') Εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις, αἵτινες περιέχουσιν αἰτιολογικὴν ἔννοιαν, τίθεται ὀριστικὴ· π. χ. θυμαστὸν ποιεῖς, δε (=ᾧτι) οὐδὲν ἡμῖν δίδως.

γ') Εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις, αἵτινες σημαίνουσι σκοπὸν, (τελικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις), τίθεται ὀριστικὴ μέλλοντος· π.χ. ἔδοξε τῷ δῆμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι, οἳ τοὺς πατέρας νόμους συγγράψουσι (=ἵνα οὗτοι συγγράψωσι).

δ') Εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις, αἵτινες σημαίνουσιν ἀκολουθίαν (ἀναφορικαὶ προτάσεις ἀκολουθίας), τίθεται ὀριστικὴ (ἢ ὀριστικὴ ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἂν ἢ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν)· π. χ. τίς οὕτως εὐήθης ἐστίν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἤζοντα ;

ε') Εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις, αἵτινες περιέχουσιν ἔννοιαν ὑποθετικὴν (ὑποθετικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις), τίθενται αἱ ἐγκλίσεις, αἵτινες τίθενται καὶ εἰς τὰς ἰσοδυνάμους ὑποθετικὰς· 1) ὀριστικὴ· π. χ. ἄ μὴ οἶδα, (=εἴ τι μὴ οἶδα), οὐδὲ οἶομαι εἰδέναι· 2) ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ ἂν ἢ εὐκτικὴ ἄνευ τοῦ ἄν, ὡς καὶ εἰς τὰς ὑποθετικὰς προτάσεις· π. χ. οἱ Πέρσαι, δν ἄν γνῶσι (=εἰάν τινα γνῶσι) δυνάμενον μὲν ἀποδιδόναι χάριν, μὴ ἀποδιδόντα δέ, κολάζουσιν ἰσχυρῶς.—Κῦρος οὓς τινὰς ὄρῳη. (=εἴ τινὰς ὄρῳη) τὰ καλὰ διώκοντας, πᾶσαις τιμαῖς ἐγέρακεν.

8. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς χρονικαῖς προτάσεσι.

§ 127. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τοῦ ὅτε, ὅποτε ἡνίκα, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ἕως, μέχρι, ἄχρι, πρὶν, ἐν ᾧ, ἐξ οὗ ἢ ἀφ' οὗ (=ἀφ' ὅτου χρόνου).

§ 128. Εἰς τὰς χρονικὰς προτάσεις τίθεται α') ὀριστικὴ, ὅταν σημαίνεται τι πραγματικόν· π. χ. ἐπεὶ ἡμέρα ἐγένετο, περὶν ὁ Γωβρύας.—Ταῦτα ἐποιοῦν, μέχρι σκότος ἐγένετο· β') ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ ἂν ἢ εὐκτικὴ ἄνευ τοῦ ἄν, ὡς καὶ εἰς τὰς ὑποθετικὰς προτάσεις· π. χ. ἐπειδὴν διαπράξωμαι ἃ δέομαι, ἤξω.—μικινό-

μεθα πάντες, ὁπότεν ὀργιζώμεθα—Κῦρος ἐθήρευεν, ὁπότε βού-
λοιο γυμνάσαι ἐαυτὸν καὶ τοὺς ἵππους.

ΣΗΜ. Τὸ *πρὶν*, ὁπότεν ἡ κυρία πρότασις εἶνε θετική, συντάσσεται
μετ' ἀπαρεμφίτου π. χ. ἐπὶ τὸ ἄκρον Χειρίσοφος ἀναβάνει, *πρὶν* τινα
αἰσθῆσθαι τῶν πολεμίων.

5. Οἱ ὀνοματικοὶ τύποι τοῦ ῥήματος.

α'. Τὸ ἀπαρέμφατον.

§ 129. Τὸ ἀπαρέμφατον εἶνε ῥηματικὸν οὐσιαστικὸν οὐδετέ-
ρου γένους.

Ἡ ὀνοματικὴ αὐτοῦ φύσις φαίνεται μάλιστα ἐκ τοῦ ὅτι δέ-
χεται τὸ ἄρθρον.

Ἡ δὲ ῥηματικὴ αὐτοῦ φύσις φαίνεται ἐκ τούτων: α') ὅτι
προσδιορίζεται οὐχὶ δι' ἐπιθέτων, ἀλλὰ δι' ἐπιρρημάτων, ὡς καὶ
τὸ ῥῆμα π. χ. τὸ *καλῶς ἀποθνήσκειν*. β') ὅτι δέχεται ἀντικει-
μενον, ὡς καὶ τὸ ῥῆμα π. χ. τὸ *ἀσκεῖν τὴν ἀρετὴν*. γ') ὅτι ἐκ-
φράζει τὴν διάθεσιν καὶ τὴν ποιότητα τῆς πράξεως, ὡς καὶ τὸ
ῥῆμα π. χ. *παιδεῦσαι, παιδεύσασθαι, παιδευθῆναι, φεύγειν,*
φυγεῖν, πεφευγέναι. δ') ὅτι δέχεται τὸ ἄν.

Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 130. Ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε α') αὐτὸ τὸ ὑπο-
κείμενον τοῦ κυρίου ῥήματος (ταυτοπροσωπία) π. χ. ὁμολογῶ
ἀμαρτεῖν.—*Ἐχω τριῆρεις, ὥστε ελεῖν τὸ ἐκείνων πλοῖον*. β')
διάφορον τοῦ ὑποκειμένου τοῦ κυρίου ῥήματος (ἕτεροπροσωπία),
καὶ τίθεται κατ' αἰτιατικὴν π. χ. *Σωκράτης ἠγεῖτο θεοὺς*
πάντα εἰδέναι.—*Οἱ Ἕλληγες πολλὴν κραυγὴν ἐποιοῦν, ὥστε*
καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν.

ΣΗΜ Α'. Ὅταν ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφίτου εἶνε τὸ γενικὸν τινά·
παραλείπεται π. χ. *διτ' γράμματα μαθεῖν καὶ μισθόντα νοῦν ἔχειν*.

ΣΗΜ Β'. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφίτου εἶνε τὸ ἀντικείμε-
νον τοῦ κυρίου ῥήματος, δὲν ἐπαναλαμβάνεται ἐπὶ τοῦ ἀπαρεμφίτου, τὸ
δὲ κατηγορούμενον καὶ ὁ μετοχικὸς αὐτοῦ προτὸ ὀρισμὸς τίθεται ἢ κατὰ
τὴν πτῶσιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἢ κατ' αἰτιατικὴν π. χ. *Κῦρον*
ἔδδοντο ὡς προθυμοτάτου γενέσθαι.—*Ἐἶδοντό μου προσιάτην γενέσθαι*.

Τὸ ἀπαρέμφατον μετ' ἄρθρου.

§ 131. Τὸ ἀπαρέμφατον τὸ μετ' ἄρθρου τίθεται, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ὄνομα, ὡς ὑποκείμενον, ἀντικείμενον καὶ προσδιορισμός· π. χ. νέοις τὸ σιγᾶν κρεῖττόν ἐστι τοῦ λαλεῖν.—νίκησον ὄργην τῷ λογίζεσθαι καλῶς.—Κῦρος ἐφέρετο μόνον ὄρων τὸ παίειν τὸν ἀλισκόμενον.

Τὸ ἀπαρέμφατον ἄνευ ἄρθρου.

§ 132. Τὸ ἀπαρέμφατον ἄνευ ἄρθρου τίθεται:

α') ὡς ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων· π. χ. δεῖ γράμματα μαθεῖν· ἢ ἀπροσώπων ἐκφράσεων (δίκαιον, ἄξιον, ῥᾶδιον, ὦρα, καιρός ἐστι κ.τ.λ.)· π. χ. τὴν πονηρὸν μεταβαλεῖν οὐ ῥᾶδιον (δηλ. ἐστίν).

β') ὡς ἐπίθετον ὡς κατηγορούμενον· π. χ. τὸ λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν.

γ') ὡς ἀντικείμενον. Ῥήματα δὲ συντασσόμενα μετ' ἀπαρέμφατου εἶνε· 1) τὰ λεκτικὰ καὶ τὰ δοξαστικά· π. χ. Πρωταγόρας ἔλεγε πάντων χρημάτων μέτρον εἶναι ἄνθρωπον.—Ὅ,τι ἂν ποιῆς, νόμιζ' ὄραν θεοῦς τινάς. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐιδικὴν πρότασιν καὶ λέγεται ἐιδικόν. Τίθεται δὲ κατὰ πάντα χρόνον. Ἄν δὲ μετ' αὐτοῦ ὑπάρχη τὸ ἂν, περιέχει τὴν ἔννοιαν τῆς ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἂν ἢ τῆς εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἂν· π. χ. Οἱ Πέρσαι οἶονται τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοῦς ἂν ἀμελῶς ἔχειν (=οἶονται ὡς οἱ ἀχαρίστοι καὶ περὶ θεοῦς ἂν ἀμελῶς ἔχοιεν)· 2) τὰ ἐφετικὰ (θέλειν, βούλεσθαι, ἐπιθυμεῖν, σπεύδειν, φοβεῖσθαι, ἀξιοῦν, κελεύειν, κωλύειν καὶ πάντα τὰ περιέχοντα ἔννοιαν ἐπιθυμίας) καὶ τὰ δυνητικά (δύναμαι, πέφυκα, μανθάνω κτλ.)· π. χ. καλῶς ἀκούειν μᾶλλον ἢ πλουτεῖν θέλε.—Τὸ ψεῦδος οὐ δύνασαι ἀληθές ποιεῖν. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο τίθεται κατ' ἐνεστῶτα καὶ κατ' ἀόριστον, σπανίως κατὰ παρακείμενον, καὶ ἐξηγεῖται ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ διὰ τοῦ νᾶ καὶ ὑποτακτικῆς καὶ λέγεται τελικόν ἀπαρέμφατον.

δ') ὡς προσδιορισμὸς τῆς ἀναφορᾶς· π. χ. δειναὶ αἱ γυναῖκες εὐρίσκειν τέχνας.

ε') Εἰς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ μετὰ τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα διδόναι, αἰρεῖσθαι, τάττειν· π. χ. Οἱ πρόγονοι τὴν ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλὴν ἐπέστησαν ἐπιμελεῖσθαι τῆς εὐκοσμίας (=ἵνα ἐπιμελῆται τῆς εὐκοσμίας).

ς') Ἀπολύτως· 1) ἐν τῷ ὀλίγῳ ἢ μικροῦ δεῖν (=σχεδόν), ἐκὼν εἶναι (=έκουσίως), ὡς ἔπος εἰπεῖν (=σχεδόν) καὶ τοῖς ὁμοίοις· 2) ἀντὶ προστακτικῆς· π. χ. ὦ ξεῖν, ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίους ὅτι τῆδε κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι (= ἄγγελλε κτλ.).

6') Μετοχή.

§ 133. Ἡ μετοχὴ εἶνε ῥηματικὸν ἐπίθετον. Ἡ ὀνομαστικὴ φύσις τῆς μετοχῆς φαίνεται ἐκ τούτου, ὅτι ἔχει τὰ παρεπόμενα τοῦ ὀνόματος, ἡ δὲ ῥηματικὴ φύσις αὐτῆς φαίνεται α') ἐκ τοῦ ὅτι ἔχει ὑποκείμενον· β') ἐκ τοῦ ὅτι δέχεται κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ προσδιορισμούς, ὡς καὶ τὸ ῥῆμα· γ') ἐκ τοῦ ὅτι ἐκφράζει τὴν διάθεσιν καὶ τὸν χρόνον, ὡς καὶ τὸ ῥῆμα· δ') συνάπτεται μετὰ τοῦ ἄν.

§ 134. Ἡ μετοχὴ τίθεται τριχῶς· 1) ἐπιθετικῶς, 2) κατηγορηματικῶς, 3) παραθετικῶς.

1. Ἡ Μετοχὴ ἐπιθετικῶς.

§ 135. Ἡ μετοχὴ τίθεται μετὰ τινος οὐσιαστικοῦ ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ, ἰσοδυναμεῖ δὲ μὲ ἀναφορικὴν πρότασιν· π. χ. ὁ λάμπων ἥλιος (=ὁ ἥλιος ὃς λάμπει)· —οἱ παρόντες ἡγεμόνες.

§ 136. Ὡς τὸ ἐπίθετον κατ' ἔλλειψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ λαμβάνεται ἀντὶ οὐσιαστικοῦ, οὕτω καὶ ἡ μετοχὴ· π. χ. οἱ λέγοντες=οἱ ῥήτορες, ὁ νικῶν=ὁ νικητής, ὁ ἐρῶν=ὁ ἐραστής. Ἀφηρημένου οὐσιαστικοῦ σημασίαν ἔχει ἐνίοτε τὸ οὐδέτερον τῆς μετοχῆς μετὰ τοῦ ἄρθρου· π. χ. τὸ συμφέρον, τὸ δεδιός=ὁ φόβος.

2. Ἡ μετοχὴ κατηγορηματικῶς.

§ 137. Ἡ μετοχὴ τίθεται μετὰ τινων ῥημάτων ὡς κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου ἢ τοῦ ἀντικειμένου. Τὰ ῥήματα ταῦτα εἶνε· α') τὸ εἶναι, ὅπερ μετὰ τῆς μετοχῆς ἀποτελεῖ περίφρασιν

τοῦ ῥήματος· π. χ. τοῦτο οὐκ ἔστι γινόμενον πρὸ ἡμῖν (=οὐ γίνεται)· β') τὸ τυγχάνειν, διαγίγνεσθαι, διάγειν, διατελεῖν, οἴχεσθαι, λανθάνειν, φθάνειν, ἅτινα περιέχουσιν ἐπιρρηματικὸν προσδιορισμὸν τῆς διὰ τῆς μετοχῆς ἐκφραζομένης ἐννοίας καὶ δύνανται νὰ ἐξηγῶνται δι' ἐπιρρήματος, ἐν ᾧ ἡ μετοχή δύναται νὰ ἐξηγητῆται διὰ ῥήματος· π. χ. ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες (=κατὰ τύχην περιεπατοῦμεν).—πολεμῶν διεγένετο (=ἐδίαλείπτως ἐπολέμει).—ἔλαθεν ἀποδράς (λάθρα ἀπέδρα).—ἔφθην εἰπὼν (=πρότερον εἶπον).—οὐκ ἂν φθάνοις λέγων (=λέγε ταχέως)· γ') τὰ ἐνάρξενος καὶ λήξεως σημαντικά· π.χ. ἤρξατο λέγων.—ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην εἰς τὰ διδασκλεῖα φοιτῶν)· δ') τὰ ἀνοχῆς καὶ ψυχικοῦ πάθους σημαντικά· π. χ. οὐκ ἀνέχομαι ὄβριζόμενος.—χαίρω μανθάνων· ε') τὰ αἰσθήσεως καὶ γνώσεως σημαντικά· π. χ. ὁρῶμεν πάντα ἀληθῆ ὄντα, ἃ λέγετε.—οὐδένα οἶδα μισοῦντα τοὺς ἐπαινοῦντας· ς') τὰ δείξεως καὶ δηλώσεως σημαντικά· π. χ. ἀποδείξω σε ψευδόμενον.—Κῦρος τῶν ἡλικῶν διαφέρων ἐφαίνετο.

Μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων τίθεται μετοχή μέλλοντος κατηγορηματικῶς εἰς δήλωσιν σκοποῦ καὶ λέγεται τελική· π. χ. ἔρχομαι βοηθήσων.

Ὡς τὸ ἐπίθετον, οὕτω καὶ ἡ μετοχή τίθεται κατηγορηματικῶς μετὰ πολλῶν ῥημάτων εἰς δήλωσιν τρόπου· π. χ. ἀκροῶμαι καθήμενος.—ληζόμενοι ζῶσι.

3. Ἡ μετοχή παραθετικῶς.

§ 138. Παραθετικῶς τίθεται ἡ μετοχή, ἵνα δηλώσῃ χρόνον ἢ αἰτίαν ἢ ὑπόθεσιν ἢ ἐναντίωσιν καὶ λέγεται χρονική, αἰτιολογική, ὑποθετική, ἐναντιωματική (παραχωρητική). Ἀναφέρεται δὲ εἰς τὸ ὑποκείμενον ἢ εἰς ἄλλην τινὰ λέξιν τῆς κυρίας προτάσεως, πρὸς τὴν ὁποίαν συμφωνεῖ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ. δειπνεῖτε, δειπνήσαντες δὲ (=ἐπειδὴν ὁ δειπνήσητε) ἀπελαύνετε. Λέγω δὲ τοῦτο ἕνεκα, βουλόμενος (=ἐπειδὴ βούλομαι) δόξαι σοι, ὅπερ καὶ ἐμοί.—Ἐάν μὲν ὠφέλιμα ἦ ταῦτα, βουλόμεθα πράττειν αὐτά, βλαβερὰ δὲ ὄντα (=ἐάν δὲ βλαβερὰ

ἤ) οὐ βουλόμεθα.— Ἡ Σπάρτη τῶν ὀλιγανθρωποτάτων πόλεων οὔσα (=εἰ καὶ ἦν) δυνατωτάτη ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐφάνη.

§ 139. Ἡ παραθετικὴ μετοχή, τῆς ὁποίας τὸ ὑποκείμενον δὲν ἀνήκει εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν, λέγεται ἀπόλυτος. Τίθεται δὲ ἡ ἀπόλυτος μετιχὴ α') κατὰ γενικὴν (γενικὴ ἀπόλυτος)· π. χ. θεοῦ ἢ θέλοντος (ἂν θεὸς θέλῃ), οὐδὲν ἰσχύει φθόνος· β') κατ' αἰτιατικὴν πτώσιν (αἰτιατικὴ ἀπόλυτος) 1) τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων· π. χ. οὐδεὶς τὸ μείζον κακὸν αἰρήσεται, ἐξὸν (εἰ καὶ ἐξεστι) τὸ ἔλαττον· 2) σπανίως προσωπικοῦ ῥήματος μετὰ τοῦ ὡς ἢ ὡσπερ· π. χ. τοὺς υἱεὶς οἱ πατέρες ἀπὸ πονηρῶν ἀνθρώπων εἴργουσιν, ὡς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὀμιλίαν ἄσκησιν οὔσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν κατάλυσιν.

ΣΗΜ. Μετὰ τῆς παραθετικῆς μετοχῆς συνάπτονται πολλάκις μόρια πρὸς ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν τῆς ἐννοίας αὐτῆς· π. χ. μετὰ τῆς χρονικῆς τὸ ἅμα, εὐθύς, μετὰ, μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς τὸ ἅτε, ὡς, οἷα, μετὰ τῆς ἐναντιωματικῆς τὸ καὶ ἢ καίπερ.

Ἡ μετοχὴ μετὰ τοῦ ἂν.

§ 140. Ἡ μετοχὴ μετὰ τοῦ ἂν περιέχει τὴν ἐννοίαν τῆς εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἂν ἢ τῆς ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἂν· π. χ. εἰ ἐνόρῃς τινα πόρον καὶ ἀπ' ἐμοῦ ἂν προσγεγόμενον (=εἰ ἐνόρῃς ὅτι πόρος τις καὶ ἀπ' ἐμοῦ ἂν προσγένοιτο), λέγε.

γ') Τὰ εἰς-τος καὶ-τέος ὀηματικά.

§ 141. Τὰ εἰς-τος ῥηματικά σημαίνουσιν ἢ ὅ,τι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παθ. παρακειμένου ἢ τὸ δυνατόν ἢ ἄξιον νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνόμενον· π. χ. λυτὸς=λελυμένος, ἄκρατος (=οὐ κεκραμένος), ἀλωτὸς (=δυνατὸς ἀλῶναι).

ΣΗΜ. Τινὰ τῶν εἰς-τος ἔχοισι καὶ ἐνεργητικὴν σημοσίαν· π. χ. ἀπρακτος=μηδὲν πράξας, ἀστράτευτος.

§ 142. Τὰ εἰς-τος τίθενται ὡς κατηγορούμενα καὶ ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί. Τινὰ δὲ τίθενται κατ' οὐδέτερον γένος μετὰ τοῦ ἔστι καὶ ἀπτελοῦσιν ἀπρόσωπον ἔκφρασιν· π. χ. οὐ βιωτὸν μοί ἔστι—οὐ δυνατόν μοί ἔστι ζῆν.

§ 143. Τὰ εἰς-τέος ῥηματικά σημαίνουσι τὸν ὀφείλοντα νὰ

πάθη τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνοντες. Τίθενται δὲ α') ὡς καὶ τὰ ἄλλα ἐπίθετα· π. χ. οὐ πρό γε τῆς ἀληθείας τιμητέος ὁ ἀνὴρ· β') ἀπροσώπως, τίθενται δηλ. κατ' οὐδέτερον γένος μετὰ τοῦ ἔστι (ἢ νοουμένου τοῦ ἔστι) καὶ ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὸ δεῖ καὶ ἀπαρέμφατον· π. χ. ποιητέον ἔστι ταῦτα=δεῖ ποιεῖν ἢ ποιῆσαι ταῦτα. Ἐπὶ τῆς ἀπροσώπου συντάξεως τὸ πρόσωπον, ὅπερ ὀφείλει νὰ πράξῃ τὴν πράξιν, τίθεται κατὰ δοτικὴν (σπκνίως κατ' αἰτιατικὴν), τὸ δὲ ἀντικείμενον κατ' ἣν πτώσειν ἀπκίτεῖ τὸ ῥῆμα, ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ εἰς -τέον παράγεται· π. χ. τὸν θάνατον ἡμῶν μετ' εὐδοξίας αἰρετέον ἔστιν.—Μεθεκτέον τῶν πραγμάτων πλείοσι (=δεῖ πλείονας μετέχειν τῶνπραχμάτων).—τὸν βουλούμενον εὐδαίμονα εἶναι σωφροσύνην μὲν διωκτέον καὶ ἀσκητέον, ἀκολασίας δὲ φευκτέον.

Ε'. Περὶ τῶν προθέσεων.

§ 144. Αἱ προθέσεις λαμβάνονται διττῶς α') ἐν συντάξει μετὰ πτώσεως· π. χ. σὺν θ:ῶ, ἐξ ἀγορᾶς· β') ἐν συνθέσει· π.χ. συνάγω, ἐξέρχομαι.

ΣΗΜ. Ἡ ἔνεκα, ἄχρι, μέχρι, ἄνευ καὶ ὡς εὖ ἡντι· μόνον ἐν συ τίξει καὶ λέγονται καταχρηστικά.

§ 145. Ἐκ τῶν προθέσεων ἄλλαι μὲν συντάσσονται μετὰ μιᾶς πτώσεως (μονόπτωτοι), ἄλλαι μετὰ δύο πτώσεων (δίπτωτοι), ἄλλαι μετὰ τριῶν πτώσεων (τρίπτωτοι).

1. Μονόπτωτοι μετὰ γενικῆς συντασσόμεναι.

§ 146. Μετὰ γενικῆς μόνον συντάσσονται ἢ ἀντί, ἀπό, ἐκ, πρό, ἄνευ, ἔνεκα, ἄχρι· καὶ μέχρι.

α') Ἡ ἀντί ἐν συντάξει σημαίνει ἀντικατάστασιν· π.χ. Ξενοφῶν ἠρέθη ἄρχων ἀντι Προξένου. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) ἀπέναντι· π. χ. ἀνιμέτωπος· 2) ἐναντίον· π.χ. ἀντιπράττω 3) ἀντικατάστασιν· π. χ. ἀντικαθίστημι· 4) ἀμοιβασιότητα· π. χ. ἀντευποιῶ.

β') ἡ ἀπό ἐν συντάξει σημαίνει ἀρχήν, κίνησιν καὶ ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τινος· π. χ. Κῦρος ὠρμητο ἀπὸ Σάρδεων. Χρονικῶς ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας.—Μεταφορικῶς 1) εἰς δῆλωσιν ἐμμέσου

καταγωγῆς· π. χ. οἱ ἀφ' Ἡρακλέους· 2) εἰς δῆλωσιν τοῦ ὄργα-
νου καὶ τοῦ τρόπου· π. χ. ἀπὸ τῶν ἡμετέρων συμμάχων πολε-
μεῖ ἡμῖν.—ἀπὸ ταυτομάτου (= αὐτομάτως)· 3) εἰς δῆλωσιν
αἰτίας· π. χ. ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος ἐπηνέθη. Ἐν συνθέ-
σει σημαίνει 1) ἀπομάκρυνσιν π. χ. ἀπείργω· 2) ὀπίσω, ἐξ οὗ
προκύπτει ἡ σημασία τοῦ ὀφειλομένου εἰς τὸ ἀποδίδωμι, ἀπαιτῶ,
ἀπολαμβάνω· 3) ἐπίτασιν· π. χ. ἀπεργάζομαι.

γ') ἡ ἐκ ἐν συντάξει σημαίνει κίνησιν ἐκ τῶν ἔνδον ἢ τῶν
ἐγγυτάτω τινός· π. χ. τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα.—ἐξ ἀγορᾶς ἔρ-
χομαι. Χρονικῶς: ἐκ παιδός. Μεταφορικῶς εἰς δῆλωσιν 1) ἀμέ-
σου καταγωγῆς· π. χ. οἱ ἐξ Ἡρακλέους (=οἱ παῖδες τοῦ
Ἡρακλέους)· 2) τῆς αἰτίας· π. χ. κακῶς ἔχει ἐκ τοῦ τραύμα-
τος. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) ἔξω· π. χ. ἐκβάλλω· 2) ἐπίτα-
σιν· π. χ. ἐκμανθάνω.

δ') ἡ πρὸ καὶ ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει σημαίνει ἔμπρο-
σθεν, πρότερον, ὑπεράσπισιν καὶ προτίμησιν· π. χ. τὰ πρὸ ποδῶν,
προτάσσω, πρὸ μεσημβρίας, προεῖπον, μάχομαι πρὸ παίδων
(=ὑπὲρ παίδων), αἰροῦμαι πρὸ δουλείας θάνατον.

ε') ἡ ἄνευ σημαίνει χωρισμὸν (ἀντίθετος εἶνε ἢ σὺν μετὰ
δοτικῆς καὶ ἡ μετὰ μετὰ γενικῆς)· π. χ. ἄνευ σοῦ.

ς') ἡ ἔνεκα (σπανίως ἔνεκεν) μετὰ γενικῆς σημαίνει τὸ ἀναγ-
καστικὸν αἷτιον καὶ συνηθέστερον τὸ τελικὸν αἷτιον. Τίθεται δὲ
συνήθως τὸ ἔνεκα μετὰ τὴν γενικήν.

ζ') ἡ ἄχρι καὶ ἡ μέχρι μετὰ γενικῆς σημαίνει τὸ τέρμα το-
πικῶς καὶ χρονικῶς· π. χ. μέχρι θαλάσσης, μέχρι ἑσπέρας.

2. Μονόπρωτοι μετὰ δοτικῆς συντασσόμενοι.

§ 147. Μετὰ δοτικῆς μόνον συντάσσονται ἡ ἐν καὶ ἡ σὺν
ἢ ξύν.

α') ἡ ἐν ἐν συντάξει μετὰ δοτικῆς σημαίνει 1) τὴν ἐν τόπω
στάσιν· π. χ. ἐν Ἀθήναις· 2) τὸ ἐνώπιον ἢ μεταξὺ (μετὰ πληθ.
ἀριθμοῦ ἢ μετὰ περιληπτικῶν)· π. χ. ὄχληρόν ἐστιν ἐν νέοις
ἀνήρ γέρον· 3) χρόνον· π. χ. ἐν ἑβδομήκοντα ἔτεσιν οὐδ' ἂν

εἰς λάθοι πονηρός ὤν· 4) τὸ ὄργανον ἢ τὸν τρόπον· π. χ. ἐν λό-
γοις (=διὰ λόγων) πείθω. Ἐν συνθέσει σημαίνει ἐντός· π. χ.
ἐμπίπτω.

ΣΦΜ. Ἡ ἐν εὐρηται μετὰ γενικῆς κατ' ἔλλειψιν τοῦ οἴκω· π. χ. ἐν
παιδοτρύβον. Συνηθέστερον εἶνε τὸ ἐν Ἄδου.

β') ἢ σὺν καὶ ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει σημαίνει ὁμοῦ.

3. Προθέσεις μονόπτωτοι μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμεναι.

§ 148. Μετ' αἰτιατικῆς μόνον συντάσσονται ἢ εἰς (ἢ ἐς),
ὡς καὶ ἡ ἀνά.

α') Ἡ εἰς μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) διεύθυνσιν εἰς τὰ ἐν-
δον ἢ τὰ ἐγγυτάτω τινός· π. χ. εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἀττικὴν· 2)
τὸ ὄριον, μέχρι τοῦ ὁποίου φθάνει τι· π. χ. ἐκ κεφαλῆς ἐς ἄκρους
πόδας (=μέχρι τοῦ ἄκρου τῶν ποδῶν)· τέθραμμαι εἰς πολυσαρ-
κίαν (μέχρι πολυσαρκίας)· — διέφθειρεν εἰς ἑπτακοσίους (=μέ-
χρι ἑπτακοσίων, ὡς ἐγγιστα ἑπτακοσίους)· 3) ἀναφοράν· π. χ.
εὐδοκιμώτατος εἰς σοφίαν· 4) σκοπόν· π. χ. καλῶ τινα εἰς συμβου-
λήν. Ἐν συνθέσει σημαίνει τὸ ἐντός· π. χ. εἰσέρχομαι, εἰσπλέω.

β') ἢ ὡς τίθεται μόνον μετ' αἰτιατικῆς προσώπου ἀντι τῆς
πρὸς εἰς δῆλωσιν κινήσεως π. χ. πορεύεται ὡς βασιλέα.

γ') ἢ ἀνά μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) διεύθυνσιν πρὸς τὰ
ἄνω· π. χ. ἀνά τὸν ποταμὸν πλέω (=πρὸς τὰ ἄνω τοῦ ποτα-
μοῦ)· 2) διανομήν· π. χ. ἀνά τέσσαρας. Ἐν συνθέσει σημαίνει
1) ἐπάνω· π. χ. ἀναβαίνω· 2) ὀπίσω· ἀναστρέφω· 3) πάλιν·
ἀναζῶ· 4) ἐπίτασιν· π. χ. ἀναβοῶ, ἀνασιενάζω.

4. Προθέσεις δίπτωτοι μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσόμεναι.

§ 149. Προθέσεις μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσόμεναι
εἶνε ἢ διὰ, κατὰ, μετὰ, ὑπέρ.

α') ἢ διὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει διὰ μέσου· 1) τοπικῶς· π. χ.
διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται· 2) χρονικῶς π. χ. Μεσσήνην κατοι-
κίζουσι διὰ τετρακοσίων ἐτῶν (μετὰ διάστημα τετρακοσίων ἐτῶν)·
3) μεταφορικῶς εἰς δῆλωσιν τοῦ ὄργανου καὶ τοῦ τρόπου· π. χ.
ἔλεγε δι' ἔρμηνέως· — διὰ τάχους = ταχέως. Μετ' αἰτια-

τικῆς σημαίνει αἰτίαν· π. χ. ἐτετίμητο ὑπὸ Κύρου δι' εὐνοίαν· Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) διὰ μέσου· π. χ. διέρχομαι· 2) χωρισμόν· π. χ. δίστημα, διαφέρομαι· 3) ἐπίτασιν· π. χ. δικφθείρω.

β'. Ἡ κατὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει 1) κίνησιν ἀπὸ τινος πρὸς τὰ κάτω· π. χ. ἤλαντο κατὰ τῆς πέτρας (= ἀπὸ τῆς πέτρας κάτω)· 2) κίνησιν πρὸς τι κάτω κείμενον· π. χ. μύρον κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχέω. Ἐκ τῆς σημασίας ταύτης προκύπτει ἡ σημασία τοῦ ἐναντίον καὶ ἡ τῆς ἀναφορᾶς· π. χ. λέγω κατὰ τινος.

Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) κίνησιν· π. χ. τὸ πλοῖον κατὰ τὸν ποταμὸν φέρεται (= πρὸς τὰ κάτω τοῦ ποταμοῦ)· 2) ἀπέναντι· π. χ. οἱ κατὰ τοὺς Ἑλληνας τεταγμένοι· 3) χρόνον· π. χ. οἱ καθ' ἡμᾶς (= οἱ σύγχρονοι ἡμῶν)· 4) συμφωνίαν· π. χ. κατὰ τὸν νόμον· 5) τρόπον· π. χ. κατὰ σπουδὴν (= ἐσπευσμένως)· 6) χωρισμόν· π. χ. κατὰ ἔθνη· 7) ἀναφοράν· π. χ. ἀδύνατος κατὰ τὸ σῶμα. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) κάτω· π. χ. καταβαίνω· 2) ἐναντίον· π. χ. καταγελῶ τινος· 3) ἐπίτασιν· π. χ. κατέφυγε.

γ') Ἡ μετὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει ὁμοῦ, μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει ὕστερον· π. χ. μετὰ σοῦ, μετὰ μεσημβρίας. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) μετοχήν· π. χ. μετέχων· 2) μεταβολήν· π. χ. μεταβάλλω, μεταίτιθμι.

δ') Ἡ ὑπὲρ μετὰ γενικῆς σημαίνει 1) ὑπεράνω· π. χ. ὁ Θεὸς ἔθηκε τὸν ἥλιον ὑπὲρ γῆς· 2) πρὸς ὑπεράσπισιν ἢ πρὸς χάριν· π. χ. μάχομαι ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει ὑπεράνω καὶ πέραν, πέρα· 1) τοπικῶς· π. χ. οἱ ὑπὲρ Ἑλλησποντιον οἰκοῦντες (= οἱ πέραν τοῦ Ἑλλησπ.)· 2) χρονικῶς· π. χ. ὑπὲρ τὰ πενήκοντα ἔτη· 3) μεταφορικῶς· π. χ. ὑπὲρ δυνάμιν (= πέραν τῆς δυνάμεως). Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) ὑπεράνω καὶ πέραν· π. χ. ὑπερβαίνω, 2) ὑπερβολήν· π. χ. ὑπέρδεινος· 3) ὑπεράσπισιν· π. χ. ὑπερμαχῶ τινος.

5. Προθέσεις τρίπτωτοι μετὰ γενικῆς, δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσόμεναι.

§ 150. Προθέσεις τρίπτωτοι εἶναι ἡ περί, ἡ ἀμφί, ἡ παρά, ἡ πρὸς, ἡ ἐπί, ἡ ὑπό.

α') Ἡ περί μετὰ γενικῆς σημαίνει ἀναφοράν (ἡ κοινὴ γλῶσσ-

σα μεταχειρίζεται τὴν διὰ μετ' αὐτ.) π.χ. ὁ κακῶς διανοηθεὶς περὶ τῶν οἰκείων, οὐδέποτε καλῶς βουλευέσεται περὶ τῶν ἀλλοτρίων. Μετὰ δοτικῆς σημαίνει περίξ· π.χ. στρεπτοὺς εἶχον περὶ τοὺς τραχῆλους. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) περίξ· π.χ. ἔθεντο τὸ ὄπλον περὶ τὴν σκηνήν· 2) περίπου· π.χ. περὶ τοὺς ἑκατόν· 3) ἀναφορὰν· π.χ. ἔμπειρος περὶ τὰ πολεμικά. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) περίξ· π.χ. περιτειχίζω· 2) ὑπεροχὴν καὶ ἐπίτασιν· π.χ. περιγίγνομαι, περιχαρής.

β') Ἡ ἀμφὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ σπανίως εὔρηται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντεταγμένη ἀντὶ τῆς περι. Ἐν συνθέσει σημαίνει περίξ ἢ ἀπὸ τὰ δύο μέρη· π.χ. ἀμφιέννυμι, ἀμφίρρητος, ἀμφιστομος.

γ') Ἡ παρὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει ἐκ μέρους· π.χ. ἔρχομαι παρὰ βασιλέως. Μετὰ δοτικῆς προσώπου σημαίνει πλησίον· π.χ. οὐ παρὰ μητρὶ σιτοῦνται οἱ παῖδες. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) κίνησιν πρὸς πρόσωπον· π.χ. πορεύομαι παρὰ βασιλέα· 2) πλησίον καὶ παραλλήλως (ἐπὶ πραγμάτων)· π.χ. ὁ παρὰ θάλατταν περίπατος ἡδιστος· 3) χρόνον· π.χ. δόλιον ἄνδρα φεῦγε παρ' ὄλιον βίον· 4) ἐναντίον· π.χ. παρὰ τοὺς νόμους. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) πλησίον· π.χ. παρακάθημαι, παραπλέω· 2) πλαγίως καὶ οὐκ ὀρθῶς· παρορῶ, παρακούω.

δ') Ἡ πρὸς μετὰ γενικῆς σημαίνει ἐκ μέρους 1) τοπικῶς· π.χ. Χαλκίς πρὸς τῆς Βοιωτίας κεῖται (= ἐκ μέρους τῆς Βοιωτίας)· 2) μεταφορικῶς εἰς δήλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου· π.χ. πρὸς πάντων (ὑφ' ἀπάντων) ὁμολογεῖται καὶ καταγωγῆς· π.χ. πρὸς πατρός Ἀλκμεωνιδῶν ἦν. Μετὰ δοτικῆς σημαίνει πλησίον· π.χ. οἱ ποταμοὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς οὐ μεγάλοι εἰσίν. Ἐκ τῆς σημασίας τοῦ πλησίον προκύπτει ἡ σημασία τῆς προσθήκης· π.χ. πρὸς τούτοις μανθάνουσι καὶ τοξεύειν. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) διεύθυνσιν· π.χ. πρὸς νότον· 2) ἀναφορὰν· π.χ. Σωκράτης ἦν πρὸς ψῦχος καρτερικώτατος· 3) σκοπόν· π.χ. παντοδαπὰ εὔρηται ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) διεύθυνσιν· π.χ. προσάγω· 2) πλησίον· π.χ. προσοικίζω· 3) προσθήκην· π.χ. προσοικῶμαι.

ε') Ἡ ἐπὶ μετὰ γενικῆς σημαίνει ἐπάνω· π.χ. πᾶς ὁ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὁ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος. Πολλάκις σημαίνει χρόνον· π.χ. ἐπὶ Κέκροπος. Μετὰ δοτικῆς σημαίνει συνήθως 1) πλησίον· π. χ. πόλις ἐπὶ τῇ θαλάσῃ· 2) κατόπιν· π. χ. Χρυσάντας μὲν δὴ οὕτως εἶπεν, ἀνέστη δ' ἐπ' αὐτῷ (=κατόπιν αὐτοῦ) Φερύλας· 3) προσθήκην· π. χ. κάρδαμον ἔχουσιν ἐπὶ τῷ σίτῳ (=πρὸς τῷ σίτῳ)· 4) αἰτίαν· π. χ. χαίρειν ἐπ' αἰσχυραῖς ἡδοναῖς οὐ δεῖ ποτε· 5) σκοπόν· ἐπὶ τῷ κερδαίνειν πᾶν ἂν οὗτος ποιήσειε. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) κίνησιν (ἐπάνω)· π. χ. ἀνέβησαν ἐπὶ τοὺς ἵππους· 2) ἔκτασιν τοπικὴν ἢ χρονικὴν· π. χ. τὸ ὄμμα δύναται ἐπὶ πολλὰ στάδια διικνεῖσθαι· ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· 3) σκοπόν· π. χ. ἴτω τις ἐφ' ὕδαρ.— Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) ἐπάνω· π. χ. ἐπιτίθημι· 2) ἐναντίον· π. χ. ἐπιστρατεύω, ἐφορμῶ· 3) κατόπιν· π. χ. οἱ ἐπιγινόμενοι.

ς') Ἡ ὑπὸ μετὰ γενικῆς σημαίνει ὑποκάτω· π. χ. ὁ ὑπὸ γῆς χρυσός. Ἐκ τῆς σημασίας τοῦ ὑποκάτω προκύπτει ἡ σημασία τοῦ ποιητικοῦ καὶ ἀναγκαστικοῦ αἰτίου· π. χ. ἀπέθανεν ὑπὸ Νικάνδρου.—οὐ δύναται σιγᾶν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς. Μετὰ δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς σημαίνει ὁμοίως ὑποκάτω, μετὰ δοτικῆς μὲν ἐπὶ στάσεως, μετ' αἰτιατικῆς δὲ ἐπὶ κινήσεως· π. χ. κάθημαι ὑπὸ τῷ δένδρῳ.—ἀπῆλθον ὑπὸ τὰ δένδρα. Καὶ ἐν συνθέσει σημαίνει ὑποκάτω. Ἐκ δὲ τῆς σημασίας τοῦ ὑποκάτω προκύπτει ἡ σημασία τοῦ πλαγίως, λάθρα, ἀνεπαισθήτως, ὀλίγον· π. χ. ὑφέρπω, ὑποπέμπω, ὑποπίνω (κοινῶς κουτσοπίνω), ὑπόπικρος (=πικρούτσικος), ὑπέρευθρος (=κοκκινωπός), ὑπομέλας.

§ 151. Ὡς προθέσεις μετὰ γενικῆς συντασσόμεναι λαμβάνονται καὶ πολλὰ ἐπιρρήματα, οἷον τὸ ἐγγύς, πλησίον, εἴσω, ἔξω, ἐκτός, ἐντός, ἔμπροσθεν, ὀπισθεν, ἐναντίον, κατανικρῶ, εὐθύ (κατ' εὐθείαν πρὸς...), μεταξύ, πέραν, πέρα, πλὴν, χάριν, χωρίς.

Γ'. Περὶ τῶν ἀρνητικῶν μορίων.

§ 152. Τὰ ἀρνητικὰ μόρια εἶνε δύο, τὸ οὐ καὶ τὸ μή. Ταῦτα διαφέρουσιν ἀλλήλων ἐν γένει, καθ' ὅτι διὰ μὲν τοῦ οὐ ἀρνεῖται

τίς τι, διὰ τοῦ μὴ ἀποκρούει τις τὴν πραγματοποίησίν τινος π. χ. οὐκ ἔστι τοῦτο·—μὴ γένοιτο ταῦτα.

§ 153. Τὸ οὐ τίθεται εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις, αἵτινες σημαίνουνσι κρίσιν περὶ τινος· π. χ. οὐκ ἔστι ταῦτα·—οὐκ ἂν γένοιτο ταῦτα. Τὸ μὴ τίθεται εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις, αἵτινες σημαίνουνσιν ἐπιθυμίαν· π. χ. μὴ γένοιτο·—μὴ λέγε·—μὴ φοβώμεθα.

§ 154. Εἰς τὰς ἐξηρητημένας προτάσεις τίθεται τὸ μὴ εἰς τὰς ὑποθετικὰς καὶ τελικὰς, τὸ δὲ οὐ εἰς τὰς ἄλλας. Εἰς τὰς ὑποθετικὰς ἀνήκουσι καὶ αἱ χρονικαὶ καὶ αἱ ἀναφορικαὶ, αἵτινες περιέχουσιν ἔννοιαν ὑποθετικὴν· εἰς δὲ τὰς τελικὰς ἀνήκουσι καὶ αἱ διὰ τοῦ ὅπως καὶ ὀριστικῆς μέλλοντος ἐκφερόμεναι καὶ αἱ ἀναφορικαὶ αἱ σημαίνουσαι σκοπόν.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε τίθεται οὐ ἀντὶ μὴ, ὅταν τὸ οὐ εἶνε συνημμένον οὕτω στενῶς μετὰ τινος λέξεως, ὥστε ἀποτελεῖ μετ' αὐτῆς μίαν ἔννοιαν· π. χ. εἰ οὐ πολλοὶ (=ὀλίγοι) ἦσαν·—εἰ οὐκ εἶς (=εἰ κωλύεις).

§ 155. Μετὰ τοῦ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται τὸ μὴ, μετὰ τοῦ εἰδικοῦ τίθεται συνήθως τὸ οὐ, ἐνίοτε δὲ τὸ μὴ.

§ 156. Μετὰ τῆς μετοχῆς, τοῦ ἐπιθέτου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ τίθεται τὸ μὴ, ὅταν ἡ ἔννοια εἶνε ὑποθετικὴ, ἄλλως τίθεται τὸ οὐ· π. χ. ἠδὺ τὸ ζῆν, μὴ φθοноούσης τῆς τύχης (=εἰ ἂν μὴ φθονῇ ἡ τύχη)·—ὁ μὴ ἱατρός (=ὅς ἂν μὴ ἱατρός ᾖ).

§ 157. Μετὰ ἀπλῆν ἄρνησιν δύνανται αἱ σύνθετοι (οὐδεὶς, οὐδαμῶς κτλ.) νὰ κείνται χωρὶς νὰ αἰρώσῃ τὴν πρώτην ἄρνησιν· μάλιστα δὲ τὰ ἀόριστα μεταβάλλονται εἰς τὰ ἀντίστοιχα ἀρνητικά· π. χ. οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα κάλλιον φίλου.—Ἄνευ σοφίας οὐδεὶς οὐδέποτε εἰς οὐδὲν οὐθενὸς ἄξιος γενήσεται.

§ 158. Τὸ οὐ μὴ (=οὐ φόβος ἐστὶ μὴ) μεθ' ὑποτακτικῆς ἀορίστου (σπανίως ἐνεστῶτος) ἢ μεθ' ὀριστικῆς μέλλοντος σημαίνει ἔντονον ἄρνησιν τοῦ μέλλοντος· π. χ. Ἔως ἂν ἐμπνέω, οὐ μὴ παύσωμαι φιλοσοφῶν·—τοιούτον ἐπιτήδειον οὐδένα μήποτε εὐρήσω.

§ 159. Τὸ μὴ οὐ ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ μὴ τίθεται μετ' ἀπαρεμφάτου, ὅταν ἐξαρτᾶται ἐξ ἀρνητικῶν ἐκφράσεων, οὐ δύναμαι, οὐκ

ολός τέ ειμι, οὐχ ὀσιόν ἐστιν, αἰσχρόν (=οὐ καλόν) ἐσσι κτλ. ἢ μετὰ ἀρνητικὰ ῥήματα ἀρνοῦμαι, ἀντιλέγω, ὅταν κεῖνται ἐν ἀρνητικῇ προτάσει· π. χ. οὐ δύναμαι μὴ οὐχὶ μισεῖν τὸν ψευδόμενον·—οὐδεὶς πώποτε ἀντεῖπε μὴ οὐχὶ καλῶς ἔχειν τοὺς νόμους.

Ζ'. Περὶ συνδέσεως.

§ 160. Ἡ σύνδεσις τῶν προτάσεων γίνεται διττῶς, κατὰ παράταξιν καὶ ὑπόταξιν. Καὶ κατὰ παράταξιν μὲν σύνδεσις λέγεται, ὅταν πρότασις τις αὐθυπόστατος καὶ ἀνεξάρτητος παρατάσσεται εἰς ἄλλην διὰ συνδέσμου τινός· π. χ. κοινὴ ἢ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον. Καθ' ὑπόταξιν δὲ σύνδεσις λέγεται, ὅταν πρότασις τις ὑποτάσσεται εἰς ἄλλην ἐξαρτωμένη ἐξ αὐτῆς καὶ χρησιμεύουσα ὡς συμπλήρωμα ἢ προσδιορισμὸς αὐτῆς· π. χ. κύνας τρέφεις, ἵνα σοι τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερύκωσι.

§ 161. Ἡ καθ' ὑπόταξιν συνδεομένη πρότασις λέγεται ἐξηρημένη ἢ ὑποτελής, ἢ δὲ πρότασις, μεθ' ἧς συνδέεται ἢ ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται, λέγεται κυρία. Δύναται καὶ ἐξ ὑποτελοῦς νὰ ἐξαρτᾶται ἄλλη ὑποτελής καὶ τότε ἐκείνη εἶνε κυρία ταύτης· π. χ. τοῦτους ἐβούλοντο ἐκποδῶν ποιήσασθαι, ἵνα ῥαδίως διαπράττοιτο, ἢ βούλοιντο.

§ 162. Αἱ κατὰ παράταξιν συνδεόμεναι προτάσεις εἶνε ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων. Εἶνε δὲ ἢ κύριαι ἢ ὑποτελεῖς εἰς ἄλλην.

§ 163. Κατὰ παράταξιν συνδέονται αἱ προτάσεις διὰ τῶν συμπλεκτικῶν, διαζευκτικῶν, ἐναντιωματικῶν συνδέσμων, διὰ τῶν συμπερασματικῶν (πλὴν τοῦ ὅστε, ὅστις συνδέει συνήθως καθ' ὑπόταξιν) καὶ διὰ τοῦ αἰτιολογικοῦ γάρ. Καθ' ὑπόταξιν δὲ συνδέονται διὰ τῶν ἄλλων συνδέσμων καὶ διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων.

1. Συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι.

§ 164. Διὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέσμων συνδέονται προτάσεις καὶ μέρη προτάσεων.

α') διὰ τοῦ καὶ συνδέονται προτάσεις ἢ μέρη προτάσεων, διὰ τοῦ τε μόνον προτάσεις.

β') διὰ τοῦ καὶ—καὶ καὶ τοῦ τε—καὶ συνδέονται προτάσεις ἢ μέρη προτάσεων ἐμφαντικώτερον ἢ διὰ τοῦ ἀπλοῦ καί· π. χ. καὶ αὐτοὶ ἐμάχοντο καὶ τοῖς ἄλλοις παρεκελεύοντο·—καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν·—πεζοὶ τε καὶ ἵππεις.

ΣΗΜ. Ὁ καὶ πολλάκις εἶνε ἐπιδοτικός καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ἀκόμη καί· π. χ. αὐτὰ γε ταῦτα καὶ οἱ θεοὶ πεπόνθασιν (=ἀκόμη καὶ οἱ θεοί, δηλ. οὐ μόνον οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ οἱ θεοί).

γ') διὰ τοῦ καὶ οὐ (μὴ) συνδέεται ἀποφατικὴ ἔννοια ἢ πρότασις μετὰ προηγουμένης καταφατικῆς· π. χ. ἄνδρες γεωργοὶ καὶ οὐ θαλάσσιοι·—ἀφικοῦ οἴκαδε καὶ μὴ ἄλλως ποιήσης.

δ') διὰ τοῦ οὐδὲ ἢ μηδὲ συνδέεται ἔννοια ἢ πρότασις ἀποφατικὴ μετὰ προηγουμένης ἀποφατικῆς· π. χ. οὐ διώκω αὐτοὺς οὐδὲ κακῶς ποιῶ.

ΣΗΜ. Τὸ οὐδὲ ἢ μηδὲ εἶνε πολλάκις ἐπιδοτικόν· π. χ. πρὸς δύο οὐδ' Ἑρακλῆς δύναται.

ε') διὰ τοῦ οὔτε—οὔτε ἢ μήτε—μήτε συνδέονται δύο ἀποφατικαὶ ἔννοιαι ἢ προτάσεις, ὡς διὰ τοῦ καὶ—καὶ δύο καταφατικά· π. χ. οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἐκεῖνος δίκην οὔτε ἐδικασάμεθα οὔτε ἐφύγομεν.

ς') διὰ τοῦ οὔτε—τε ἢ μήτε—τε συνδέεται καταφατικὴ πρότασις μετὰ προηγουμένης ἀποφατικῆς· π. χ. οὔτε τὰ χρέηματα ἐξέτινον τοὺς τ' ἐναγεῖς κατήγαγον.

ζ') Καὶ διὰ τοῦ οὐ μόνον—ἀλλὰ καὶ (οὐχ ὅπως—ἀλλὰ καί, οὐχ ὅτι—ἀλλὰ καί, οὐχ ὅπως ἢ μὴ ὅτι—ἀλλ' οὐδὲ) γίνεται συμπλοκὴ. Ἡ συμπλοκὴ οὔτη εἶνε εὐχρηστος, ὅταν πρόκειται νὰ προστεθῇ εἰς τὸ προηγούμενον μεῖζόν τι· π. χ. τίς οὐκ ἂν τὴν πόλιν ἤλέησεν οὐ μόνον πολίτης, ἀλλὰ καὶ ξένος;

2. Διαζευκτικοὶ σύνδεσμοι.

§ 165. Διὰ τοῦ ἢ συνδέονται δύο διάφοροι ἔννοιαι ἢ προτάσεις, ὧν ἡ ἐτέρα ἀποκλείει τὴν ἐτέραν. Ἐμφαντικώτερον γίνεται ἡ διάζευξις διὰ τοῦ ἢ—ἢ· π. χ. πλούσιος ἢ πένης·—ἢ ζῆ ἢ τέθνηκε. Διὰ τοῦ εἴτε—εἴτε, εἴαν τε—εἴαν τε γίνεται ἡ διάζευξις, ὅταν ὁ λέγων θέλῃ νὰ παραστήσῃ, ὅτι εἶνε ἀδιάφορος ἢ παραδοχὴ

τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἐτέρου τῶν διαζευγνυμένων μελῶν· π.χ. εἴτε **Δύσανδρος** εἴτε **ἄλλος** τις ἐμπειρότερος περὶ τὰ ναυτικὰ βούλεται εἶναι οὐ κωλύω.

ΣΗΜ. Ὁ ἢ μετὰ τὰ συγκριτικά καὶ τὰ περιέχοντα ἔννοιαν συγκριτικὴν ἐπίθετα (**ἄλλος, ἕτερος, διάφορος, διπλάσιος** κτλ.) εἶνε συγκριτικός· π. χ. **τοξότας πλείους ἢ τετρακισμυρίους**.

3. Ἀντιθετικοὶ ἢ ἐναντιωματικοὶ σύνδεσμοι.

§ 166. α') Διὰ τοῦ δὲ σημαίνεται ἐλαφρὰ ἀντίθεσις. Συνήθως μετὰ τῆς προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτάσεως κεῖται ὁ μὲν· π. χ. **πρεσβύτερος μὲν Ἄρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κῦρος**.

ΣΗΜ. Ὁ δὲ χρησιμεύει πολλάκις ἀπλῶς εἰς σύνδεσιν τῶν ἐπομένων μετὰ τῶν ἡγουμένων ἐπὶ μεταβάσεως τοῦ λόγου καὶ λέγεται **μεταβατικός**.

β') διὰ τοῦ **ἀλλὰ** συνδέονται δύο ἔννοιαι ἢ προτάσεις ἀντιφατικάι, ὥστε, ὅταν τίθηται ἡ μία, ἡ ἕτερα αἴρεται, καὶ τὰνάπαλιν· π. χ. **ἐκεῖθεν ἀλλ' οὐκ ἐντεῦθεν**—**οὐκ ἤμφροσβήτει, ἀλλ' ὠμολόγει**. Πολλάκις τίθεται πρὸς εἰσαγωγὴν προτροπῆς· π. χ. **ἀλλ' ἔπειθε**.

γ') διὰ τοῦ **ἀλλὰ μὴν** γίνεται μετάβασις εἰς τι νέον· π. χ. **ἀλλὰ μὴν** καὶ τὰδε ἐποίει πρὸς τοὺς ἐπιτηδεῖους.

δ') τὸ οὐ **μὴν ἀλλὰ** (=ἀλλ' ὅμως) προῆλθεν ἐξ ἐλλείψεως ἐννοίας, δυναμένης πολλάκις νὰ νοηθῇ ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. ὁ ἵππος πίπτει εἰς γόνατα καὶ μικροῦ κἀκείνον ἐξετραχήλισεν, οὐ **μὴν** (δηλ. ἐξετραχήλισεν) **ἀλλ'** ἐπέμεινεν ὁ Κῦρος.

4. Ὁ αἰτιολογικὸς γάρ.

§ 167. Διὰ τοῦ γάρ συνδέεται παρατακτικῶς μετὰ τῶν ἡγουμένων πρότασις, περιέχουσα τὸν λόγον (τὴν αἰτίαν) αὐτῶν· π. χ. **μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσης· κοινή γὰρ ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον δόρατον**.

ΣΗΜ. Ὁ γάρ πολλάκις εἶνε ἐπεξηγηματικός ἢ διασαφητικός· δι' αὐτοῦ δηλ. εἰσάγεται πρότασις ἐπεξηγοῦσα τὰ ἡγούμενα· π.χ. **δηλοῖ δὲ καὶ τότε τῶν παλαιῶν ἀσθένειαν· πρὸ γὰρ** (=δηλαδή) **τῶν Τρωικῶν οὐδὲν φαίνεται κοινὸν ἐργασαμένη ἢ Ἑλλάς**.

§ 168. Διὰ τῶν συμπερασματικῶν συνδέσμων συνδέονται μετὰ τῶν ἡγουμένων προτάσεις σημαίνουσαι συμπέρασμα ἐξαγόμενον ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. τὸ στρατεύμα ὁ σῖτος ἐπέλιπε· κρέα οὖν ἐσθίοντες διεγίγοντο.

ΣΗΜ Τὸ τοιγάροι καὶ τοιγαροῦν (=διὰ τοῦτο βεβλῆως) π-ριστιᾶ τὸ συμπέρασμα ὡς στερεὰν πεποιθήσιν τοῦ λέγοντος· π. χ. ᾤτο δ' ἀρκεῖν πρὸς τὸ ἀρχικὸν εἶναι τὸν μὲν καλῶς ποιῶντα ἐπαινεῖν, τὸν δὲ ἀδικοῦντα μὴ ἐπαινεῖν· τοιγαροῦν κῦτῶ οἱ μὲν καλοὶ τε καὶ ἀγαθοὶ τῶν συνόντων εὖ-νοι ἦσαν, οἱ δὲ ἄθλιοι ἐπεβούλευον.

Διὰ τοῦ οὐκοῦν σημαίνεται συμπέρασμα καταφατικόν, διὰ τοῦ οὐκοῦν συμπέρασμα ἀποφατικόν· π. χ. οὐκοῦν ποιητέον ταῦτα (=λοιπὸν πρέπει νὰ πράξωμεν ταῦτα)· οὐκοῦν ποιητέον ταῦτα (=λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ πράξωμεν ταῦτα).

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. **Κατεβαίνην**, καθηγητὴν.

"Εχοντες ὑπ' ὄψει τὸν νόμον „ΒΤΙ" τῆς 12ης Ἰουλίου 1895
περὶ διδακτικῶν βιβλίων τῆς Μέσης καὶ Δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως
καὶ τὸ Β. Διάταγμα τῆς 10ης Ὀκτωβρίου 1895 καὶ τὴν ἐκθεσιν
τῆς οἰκείας ἐπιτροπείας τῶν κριτῶν τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν
εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα εἰσακτέων, γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ἐγκρί-
νομεν τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπείας ταύτης, ὅπως τὸ ὑμέτερον
σύγγραμμα **Ἑλληνικὸν Συντακτικὸν** τὸ κατὰ τὸν εἰρημέ-
νον νόμον ἐγκριθῆν, εἰσαχθῆ ἔν τοις δημοσίοις, δημοσунτηρηθείς
καὶ ἰδιωτικοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις.

Ὁ Ὑπουργὸς

Α. ΜΟΜΦΕΡΡΑΤΟΣ

Στ. Μ. Παρίσις

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

